

87 Research Paper

De inzet van het luchtwapen tijdens
Operatie Change of Direction

A. de Koster

April 2009

Publication of the Faculty of Military Sciences
Netherlands Defence Academy

De inzet van het luchtwapen tijdens Operatie Change of Direction

De inzet van het luchtwapen tijdens Operatie Change of Direction

A. de Koster

Research paper no. 87

Publicaties van de Faculteit Militaire Wetenschappen

Nederlandse Defensie Academie

De inzet van het luchtwapen tijdens Operatie Change of Direction
A. de Koster

Researchprogramma Krijgswetenschappen
Project Operatie Change of Direction (Tweede Libanonoorlog, 2006)

Nederlandse Defensie Academie (NLDA)
Faculteit Militaire Wetenschappen (FMW)
Postbus 90.002
4800 PA Breda

©2009 A. de Koster

Vormgeving tekst: Paul Ducheine & Frans Osinga
Omslag ontwerp: Eric Franken, bureau Multimedia NLDA
Drukwerk: PlantijnCasparie, Zwolle

Voor het opnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere complicatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot de auteur(s) te wenden.
A.d.Koster@nlda.nl

De meningen en opvattingen die in deze publicatie worden uitgesproken zijn en blijven voor de verantwoordelijkheid van de desbetreffende auteur. Zij geven niet noodzakelijk de mening van de Minister van Defensie weer.

ISBN: 978-90-8892-018-9
NUR Code: 689

Nederlandse samenvatting

Op 12 juli 2006 werd een patrouille van het Israëlische leger in een hinderlaag gelokt door Hezbollah strijders. Een korte strijd volgde, waarbij drie Israëlische soldaten werden gedood en er twee werden ontvoerd. Als reactie voerden de Israel Defence Forces (IDF) operatie *Change of Direction* uit, een militaire actie uitgevoerd door alle Israëlische krijgsmachtdelen. Een belangrijke rol was daarbij weggelegd voor de Israëlische luchtmacht (IAF). Na beëindiging van het conflict is er veel kritiek geweest op de IAF. Deze kritiek was in het bijzonder gericht op het feit dat de IAF niet in staat is gebleken de oorlog beslissend te beëindigen.

Het doel van dit essay is om te analyseren wat de bijdrage is geweest van de IAF en wat de effectiviteit van haar acties is geweest. Om te komen tot bovenstaande analyse wordt beschouwd op welke wijze de politiek-militaire besluitvorming heeft plaatsgevonden en waarom in juist die arena is gekozen voor een grote nadruk op inzet van de IAF. Daarnaast wordt de operationele effectiviteit van de IAF beschouwd in een analyse van de strategische effectiviteit van Israël in haar strijd tegen Hezbollah en de realisatie van de daaraan gekoppelde doelstellingen.

Uit ervaringen opgedaan in de periode 1982 – 2000 is het Israël duidelijk geworden dat een bezetting van (Zuid-)Libanon een uitputtende zaak is, zowel op het gebied van slachtoffers en het verlies van materieel als op het gebied van het afbrokkelen van (internationale) publieke steun. Op grond van de ervaringen is een doctrine opgesteld die er van uit gaat dat de IDF zou moeten vertrouwen op haar absolute luchtoverwicht, ook in Libanon, om op die manier een technologisch asymmetrisch voordeel te hebben ten opzichte van haar vooral irregulier optredende tegenstanders. Deze veronderstelling was politiek aanvaardbaar omdat men er van uit ging dat de dominantie in de lucht automatisch zou leiden tot de overwinning, daarnaast konden hierdoor bekende zwakke punten van de IDF grondtroepen worden genegeerd.

Hezbollah op haar beurt heeft goed bestudeerd wat de wijze van optreden was van de IDF. Op grond hiervan is zij na de Israëlische terugtrekking in 2000 bezig geweest om uitgebreide wapenopslagplaatsen, commandocentrales, raketlanceerinrichtingen en tunnelcomplexen te bouwen. Hezbollah heeft als grote sponsors van haar wapenarsenaal en militaire opleidingen Syrië en Iran gevonden. Deze twee landen hebben zicht tijdens het conflict opvallend afzijdig gehouden.

Door de Israëlische regering zijn zes doelstellingen geformuleerd die zouden worden nagestreefd, te weten:

- het verwijderen van Hezbollah uit de grensgebieden met Israël;
- het toebrengen van een significante slag aan Hezbollah's militaire capaciteiten om daarmee een einde te maken aan de terroristische dreiging vanuit Libanon;
- het versterken van de militaire afschrikking (*deterrence*) naar Hezbollah en de omliggende landen;

- het dwingen van de Libanese regering om in te grijpen in de ontstane situatie waarbij Hezbollah als staat binnen de staat wordt ontmanteld;
- het creëren van omstandigheden die leiden tot de vrijlating van de twee ontvoerde Israëliëse militairen;
- zorgen dat bij het nastreven van de bovenstaande doelstellingen Syrië niet betrokken raakt.

Voor de analyse van de operationele effectiviteit is een chronologisch overzicht opgenomen waarin de acties van de IAF worden vermeld. Op basis van deze opsomming wordt beschouwd of de acties van de IAF hebben bijgedragen aan het realiseren van de bovenstaande doelstellingen.

Na afloop van de vijandelijkheden op 13 augustus 2006 is enorm veel kritiek geuit op de IDF en vooral op de IAF dat de 'beloofde' overwinning niet is behaald. In dit essay wordt uiteindelijk de conclusie getrokken dat *airpower* niet heeft gefaald, maar heeft voldaan aan de verwachtingen. Veel critici hadden echter niet reële verwachtingen.

Inhoudsopgave

Nederlandse samenvatting	v
Inhoudsopgave.....	vii
De inzet van het luchtwapen tijdens Operatie Change of Direction	1
1. Inleiding	1
1.1. Doel.....	2
1.2. Methodologie.....	2
2. Politieke arena	3
2.1. De Gier en de Slang.....	3
2.2. De Hezbollah ‘doctrine’	4
2.3. De politieke beslissing in Israël.....	6
3. Het effect, de tactische uitvoering	9
3.1. Officiële Israëlische reactie.	11
3.2. Israëlische doelstellingen.....	11
3.3. Chronologie van de luchtacties.	12
3.4. Overzicht inzet IAF.....	23
3.5. Doelstellingen gerealiseerd?	24
3.5.1. Het verwijderen van Hezbollah uit de grensgebieden met Israël.	24
3.5.2. Verbeteren van ‘concept of operations’	31
3.5.3. Het toebrengen van een significante slag aan Hezbollah’s militaire capaciteiten om daarmee een einde te maken aan de militaire dreiging vanuit Libanon	32
3.5.4. Militaire afschrikking naar Hezbollah en omringende landen.....	34
3.5.5. Het dwingen van de Libanese regering om in te grijpen in de ontstane situatie waarbij Hezbollah als staat binnen de staat wordt ontmanteld.....	36
3.5.6. Het creëren van omstandigheden die leiden tot de vrijlating van de twee ontvoerde Israëlische militairen	36
3.5.7. Zorgen dat bij het nastreven van de voorgaande doelstellingen Syrië niet betrokken raakt.....	37
3.6. De Beoordeling van de Effectiviteit van Airpower.	37
3.7. Het ondersteunen van de IDF eenheden	38
3.8. Luchtdreiging.....	39
4. Conclusie	41
Literatuur en bronnen	43

De inzet van het luchtwapen tijdens Operatie Change of Direction

Door A. de Koster¹

1. Inleiding

Air Power is, above all, a psychological weapon – and only short-sighted soldiers, too battle-minded, underrate the importance of psychological factors in war.

B. H. Liddell-Hart

In de ochtend van 12 juli 2006 werden door Hezbollah in Zuid-Libanon raketten, mortieren en scherpschutters ingezet. Met een goed gecoördineerde actie van Hezbollah vielen twintig strijders een patrouille aan van de 91^e divisie van de Israel Defence Forces (IDF). Hierbij werden door Hezbollah strijders een *Humvee* vernietigd,² drie Israëlische militairen gedood en twee militairen ontvoerd. Als reactie hierop werden de Israëlische *Hannibal*-procedures uitgevoerd. Deze bestaan uit standaard vergeldingsacties in de vorm van artilleriebeschietingen. Een eenheid van de IDF werd opgedragen de Hezbollah groep in Libanon te achtervolgen en zij is bij die achtervolging in een hinderlaag gelopen. Daarbij werd een gevechtstank vernietigd en kwam de bemanning om het leven.

Kort na de aanslag bevestigde de secretaris-generaal van Hezbollah, Sayyed Hassan Nasrallah, op televisie dat zijn strijders twee Israëlische militairen hadden ontvoerd. In zijn toespraak zei hij ook dat Hezbollah niet uit was op een escalatie van de vijandelijkheden of een oorlog, maar mocht Israël kiezen voor een gewapend antwoord, zij daarvoor een hoge prijs zouden moeten betalen. Het was op dat moment echter al duidelijk dat Israël met geweld zou reageren; enige weken voor het conflict in Libanon had Hamas in de Gazastrook een IDF militair ontvoerd en twee anderen gedood. Als reactie hierop voerde Israël operatie *Summer Rains* uit. Hierbij werden duizenden militairen gemobiliseerd om raketaanvallen te onderdrukken en om de vrijlating van de ontvoerde militair te bewerkstelligen. De Israëlische luchtmacht heeft in de Gazastrook bombardementen uitgevoerd en grondtroepen zijn ingezet in de gehele Gazastrook.³

Binnen twee uur na de Hezbollah-aanslag, voerde de Israëlische luchtmacht een vergeldingsactie uit met als doel een aantal Hezbollah commandoposten en een aantal bruggen over de Litani rivier te vernietigen. Het Israëlische antwoord op de actie van Hezbollah werd daarna aangekondigd door premier Ehud Olmert. In een persconferentie werd de Libanese regering verantwoordelijk gehouden voor de acties van Hezbollah en tevens werd

¹ Luitenant-kolonel vlieger Guus de Koster is docent Airpower bij de sectie Militair Operationele Wetenschappen van de Faculteit Militaire Wetenschappen van de Nederlandse Defensie Academie.

² Algemeen gebruikte term voor een 'High Mobility Multi Purpose Wheeled Vehicle', in gebruik bij diverse krijgsmachten waaronder de IDF.

³ John Pike, 'Operation Summer Rains' <www.globalsecurity.org/military/world/war/intifada2_summer-rains.htm>, bezocht 6 november 2008.

aangegeven dat de vergelding door Israël ingehouden maar zeer pijnlijk zou zijn.⁴ Israël voerde vervolgens van 12 juli tot 13 augustus 2006 een gewapend conflict met Hezbollah. Na intensief overleg is nam de VN-Veiligheidsraad op 13 augustus een resolutie aan die opriep tot het beëindigen van de vijandelijkheden.⁵ Na afloop van het conflict riepen zowel Hezbollah als Israël zichzelf uit als overwinnaar. In de nasleep van het conflict is in Israël veel kritiek geuit op het optreden van de IDF en in het bijzonder op de Israeli Air Force (IAF). Deze kritiek leidde de instelling van de commissie-Winograd. Deze commissie kreeg de opdracht alle aspecten van de Israëlische politieke en militaire voorbereiding en uitvoering van de *Northern Campaign*, zoals de operatie werd genoemd, te onderzoeken.

1.1. Doel

In de nasleep van dit conflict is initieel door vele analisten beweerd dat het luchtwapen zou hebben gefaald. Er was een ‘schone’ overwinning in het vooruitzicht gesteld, deze is niet bereikt. Ook was volgens velen zelfs twijfelachtig wie de overwinning rechtmatig zou kunnen of mogen claimen. Dit essay heeft als doel te analyseren wat de bijdrage is geweest van de IAF en wat de effectiviteit van haar acties is geweest.

1.2. Methodologie

Om de gebeurtenissen en vooral ook de aanloop naar diverse gebeurtenissen goed te kunnen plaatsen, is het noodzakelijk dat wordt gekeken naar die aspecten die (mede) bepalend zijn geweest voor de keuzes die werden gemaakt door beslissers uit Israël en van Hezbollah. Om bovenstaande te realiseren zal dit essay in twee hoofddelen worden gesplitst. In het eerste deel zal eerst worden gekeken naar de politieke arena in Israël, omdat hier bepaalde strategische keuzes zijn gemaakt die de uitkomst van het conflict bij voorbaat hebben bepaald. Daarna zal worden gekeken naar het tactische concept van Hezbollah, als tegenstander van Israël. In het tweede deel zal de effectiviteit van de IAF worden beschouwd en worden meegenomen in de beschouwing over de strategische effectiviteit van Israël in haar strijd tegen Hezbollah en de realisatie van haar doelstellingen.

⁴ AP (Beirut), ‘Hezbollah captures two Israeli soldiers, sparking Israeli bombardment in south Lebanon’, 12 July 2006, 1546 GMT; Yaakov Katz, ‘IDF set for massive assault on Lebanon. Eight soldiers killed two kidnapped in Hizbullah attack on northern border’, *Jerusalem Post*, 13 July 2006, 1.
<www.jpost.com/servlet/Satellite?cid=1150885985413&pagename=JPost%2FJPArticle%2Fprinter>. “Lebanon will bear the consequences of its actions,” Olmert said. AP (Beirut), “Heavy clashes in southern Lebanon”.

Voor de tekst van Olmert’s initiële verklaring zie ook

<www.mfa.gov.il/MFA/Government/Communiques/2006/PM+Olmert+Lebanon+is+responsible+and+will+bear+the+consequences+12-Jul-2006.htm>

⁵ UNSC Resolution 1701 (2006), aangenomen door op 11 augustus 2006.

2. Politieke arena

Om te komen tot een goede analyse van hoe de militaire acties zijn verlopen en waarom, is het noodzakelijk in te gaan op de doctrines van de strijdende partijen en het beslissingsproces te beschouwen dat heeft geleid tot de inzet van militaire middelen.

2.1. De Gier en de Slang.

Israël heeft door ervaring geleerd dat een bezetting van Libanon een uitputtende aangelegenheid is, zowel op het gebied van verliezen en slachtoffers, als het verlies van de publieke (nationale en internationale) steun. Gebaseerd op de ervaringen uit de Libanese bezetting (1982-2000) stelde het IDF Institute for Campaign Doctrine Studies (ICDS) een nieuwe doctrine op. Een ongeclassificeerd uittreksel daarvan is gepubliceerd als wetenschappelijk artikel met de titel *The Vulture and the Snake*.⁶ In het kort komt de doctrine er op neer dat Israël zou moeten vertrouwen op haar *air supremacy*,⁷ om op die manier een asymmetrisch overwicht te krijgen over een (irreguliere) tegenstander. Daardoor zou de IAF het dominante offensieve element (*vulture*) worden tegen terroristen of guerrilla's (*snakes*), waar die zich ook zouden bevinden. Om dit te bewerkstelligen zijn een aantal elementen noodzakelijk:

- de mogelijkheid tot een continue *surveillance* (observatie) van bepaalde gebieden, hiervoor zouden *unmanned aerial vehicles* (UAV's) kunnen worden ingezet;
- jachtvliegtuigen uitgerust met precisiewapen voor het kinetische effect;
- een robuust, effectief en snel *command & control* systeem wat in staat is om *time sensitive targets* aan te vallen;⁸
- helikopters voor het uitvoeren van luchtaanvallen en het ondersteunen van lucht mobiel optreden

Landstrijdkrachten zouden in dit concept voornamelijk worden ingezet ter verdediging van de Israëlische grens. Bij uitzondering zouden kleine eenheden (*special forces*) offensief kunnen worden ingezet tegen doelen of personen die niet vanuit de lucht aangevallen zouden kunnen worden.

Het concept was erg afhankelijk van de premisse dat de dominantie in de lucht zou leiden tot de overwinning. Deze aanname was politiek acceptabel omdat het inhield dat bekende zwakke punten van de IDF grondtroepen konden worden genegeerd. Daarnaast werd het gezien als de oplossing voor een oude Israëlische wens om via technologie te voorkomen dat onnodige slachtoffers zouden vallen, in het bijzonder bij operaties in verstedelijkt gebied. De benadering waarbij vooral wordt gekeken naar het effect en pas in tweede instantie naar de bezorger van het effect, wordt door velen *effect based operations* of een *effect based approach* (EBA) genoemd. Op zich is het bovenstaande geen *effect based approach* op zich, maar de doctrine wordt binnen de IDF wel geclassificeerd als een *effect based methodology*.⁹ Maoz

⁶ Shmuel L. Gordon, *The Vulture and the Snake Counter-Guerrilla Air Warfare: The war in Southern Lebanon*, (Ramat Gan, 1998).

⁷ Ultieme vorm van luchtoverwicht waarbij de tegenstander niet in staat is om effectief gebruik te maken van het luchtruim of in staat is de tegenstander het gebruik van het luchtruim te ontzeggen.

⁸ Doelen die slechts een zich slechts een beperkte tijd aandienen om te worden aangevallen, bijvoorbeeld raketlanceerinrichtingen of leiders van strijdende partijen.

⁹ Naar aanleiding van onder andere de Israëlische interpretatie van *Effect Based Operations*, is binnen het Amerikaanse leger een uitgebreide discussie op gang gekomen die er uiteindelijk toe heeft geleid dat de terminologie niet langer wordt gebruikt en de theorie er achter wordt herbezien. Voor een verdere dis-

gaat in een publicatie verder in op de Israëlische strategie vanaf het ontstaan van de staat in 1948.¹⁰ Hij betoogt dat Israël al sinds haar oprichting als reactie op een Arabische aanval met dodelijke slachtoffers, antwoordt met een actie die Israël's capaciteit en wilskracht moet tonen. Daarbij worden als vergelding op aanslagen buitenproportioneel zware aanvallen uitgevoerd die grote schade en vele slachtoffers tot gevolg hebben. De Israëlische vorm van escalatiedominantie is er niet op gericht het aantal aanvallen op Israël te overtreffen, maar door disproportionele schade toe te brengen aan haar belagers. Maoz geeft wel aan dat een dergelijke strategie ook enig risico met zich meebrengt, omdat de strategie vereist dat de regering in staat is de delicate balans tussen escalatie en het voorkomen van een oorlog te vinden.

Het conflict dat in deze bijdrage centraal staat, is een voorbeeld van een situatie waarbij de balans is doorgeslagen naar de escalatie. Hoewel de Israëlische regering niet in staat was de balans te handhaven, is er toch – op de langere termijn – sprake van een afschrikkingseffect. Hezbollah heeft zich al enige tijd tamelijk rustig gehouden. Hezbollah's sponsors, Iran en Syrië, laten zich sinds 2006 minder expliciet uit over de manier waarop zij de vernietiging van Israël voorstaan.

2.2. De Hezbollah 'doctrine'

Als er al sprake is of was van een (formele) Hezbollah-doctrine,¹¹ dan laat deze zich minder eenvoudig omschrijven, ook al zijn al haar acties gericht op het behalen van langere termijn politieke doelstellingen. Duidelijk is wel dat Hezbollah de Israëlische doctrine goed heeft bestudeerd en daarbij de verrichtingen van de IDF in de door Israël bezette gebieden goed heeft geobserveerd en geanalyseerd. Het is bijzonder dat een organisatie als Hezbollah serieus nadenkt over de meest effectieve wijze van optreden tegen de "Zionistische vijand". Bij het beschrijven van de mogelijkheden die ter beschikking staan, worden ook termen als afschrikking, of *deterrence* gebruikt.¹² Daarnaast is duidelijk dat Hezbollah de wijze van optreden van de IDF goed heeft bestudeerd en haar organisatie en tactieken daarop heeft afgestemd. Dit kan worden geïllustreerd uit het feit dat Hezbollah bij operatie *Accountability* (1993) nog uitging van een uitgebreid Israëlisch grondoptreden. De IDF buitte haar technologische voorsprong echter uit via artilleriebeschietingen en een uitgebreide precisiebombardementen door luchtmachtkrachten. Hezbollah was hierdoor verrast. Dit leidde er toe dat Hezbollah – als antwoord op Israël's focus op de inzet van luchtmachtkrachten en artillerie – tijdens operatie *Grapes of Wrath* (1996) vooral vertrouwde op haar vermogen om *Katyusha* raketten af te vuren.

cussie zie onder andere genraal Mattis (USMC) als commandant van het US Joint Forces Command in een memorandum van 14 augustus 2008 aan alle USA operationele commando's.

¹⁰ Zeev Maoz, 'Evaluating Israel's Strategy of Low-Intensity Warfare 1949-2006', *Security Studies* 16, number 3 (July-Sept 2007), 327.

¹¹ Voor een uitgebreidere discussie over Hezbollah en de manier van opereren, zie o.a. Biddle en Friedman, *The 2006 Lebanon campaign and the future of Warfare: Implications for army and defence policy*, (Carlisle 2008)

¹² *Deterrence* is het voorkomen van militair optreden door het dreigen met inzet van wapens, zie onder andere: <www.lingo.com/nl/dictionary/deterrence%20theory/sociology/119395>, bezocht op 17 dec 2008, en voor een uitgebreide discussie: Patrick M. Morgan, *Deterrence: A Conceptual Analysis*, (Beverly Hills, 1977) en Daniel L. Byman, Matthew C. Waxman en Eric Larson, *Air Power as a Coercive Instrument*, (Washington, 1999).

De lessen die Hezbollah trok, waren vooral gericht op de logistieke instandhouding van haar acties en de methode van besluitvorming en leidinggeven (*command & control*) om het effect van haar acties te optimaliseren. In de jaren na de Israëlische terugtrekking uit Zuid-Libanon (2000) heeft Hezbollah zich met inachtneming van de lessen uit het verleden zeer gedegen voorbereid op een volgende confrontatie. Hezbollah heeft daarbij op uitgebreide schaal hulp ontvangen vanuit Iran en Syrië. In de voorbereidingen werd rekening gehouden met een afgenomen Israëlisch vermogen om aanzienlijke hoeveelheden slachtoffers te incasseren.¹³ Om een toekomstig conflict ook langere tijd effectief te kunnen blijven voeren, stak Hezbollah in op het vermogen tot het voeren van een uitputtingsoorlog tegen het Israëlische thuisfront.¹⁴ Om dit te bewerkstelligen werden er drie 'ringen' ontwikkeld. De eerste ring zou bestaan uit de korte afstandsraketten, de *Katyusha's*.¹⁵ De tweede ring zou moeten bestaan uit artillerie die ten zuiden van de Litani was opgesteld. Deze tweede ring zou moeten worden voorzien van Syrische 220 mm raketten en *Katyusha* raketten met een vergroot bereik.¹⁶ De derde ring zou bestaan uit raketten met een bereik van maximaal 250 km, die zouden zijn opgesteld tussen de Litani en Beiroet.¹⁷ Het belangrijkste doelwit van deze raketten bestond uit het dichtbevolktste deel van Israël tussen Haifa en Tel Aviv. De artillerieformaties ten zuiden van de Litani worden ondersteund door een uitgebreid netwerk van ondergrondse tunnels, bunkers, munitie-opslagplaatsen en antitank voorzieningen moesten een Israëlische opmars vertragen en veel slachtoffers aan Israëlische zijde veroorzaken. Daarnaast was een groot aantal voertuigen uitgerust met lanceerinrichtingen voor raketten voor de middellange afstand. De mogelijke reden voor deze mobiele keuze was het beschermen van de lanceercapaciteit tegen aanvallen door de IDF. Naast deze 'kinetische' uitrusting heeft Hezbollah een sterk hiërarchische organisatiestructuur opgezet die eenheden in staat stelde om – gebruikmakend van de drie ringen – gecoördineerd op te treden.¹⁸

De doctrine die met behulp van deze systemen zou kunnen worden aangehouden was gebaseerd op twee principiële methodes van optreden. De eerste methode komt neer op het 'overspoelen' van Noord-Israël met *Katyusha* raketten. Voor dit doel had Hezbollah in Zuid-Libanon duizenden raketten en lanceerbuizen in een groot aantal opslagplaatsen opgeslagen. Zelfs als de IDF in staat zou zijn een aanzienlijk deel hiervan te vernietigen, zou dat nauwelijks afbreuk doen aan het raketvermogen van Hezbollah.¹⁹ Gelijktijdig zouden de mobiele lanceerinrichtingen met raketten voor de middellange afstand doelen in Israël bestoken.

¹³ Zie onder andere Amir Kulick, *Hizbullah vs. the IDF: The Operational Dimension*, (Tel Aviv, 2007) zoals geplaatst op <english.hizbullah.tv.essaydetailsf.php?eid=1160&fid=20&st=Doctrine>, bezocht op 15 december 2008.

¹⁴ Een oorlog gebaseerd op het langzaam uitputten van het voortzettingsvermogen van de tegenstander.

¹⁵ Deze 'originele' *Katyusha's* van Iraanse, Syrische, Chinese, Russische of Bulgaarse oorsprong hebben een bereik van ongeveer 11-22 km en een explosieve lading van ongeveer 10 kg.

¹⁶ De 220 mm Uragan raket van Syrische makelij heeft een maximaal bereik van 70 km en draagt een explosieve lading mee van maximaal 280 kg. Sommige van deze raketten die door Hezbollah zijn afgevuurd waren voorzien van duizenden 6mm stalen kogeltjes.

De *Katyusha's* met een vergroot bereik kunnen worden ingezet met een maximaal bereik van 20-40 km en ongeveer 60 kg als maximale lading. Deze raketten zijn van Russische, Chinese, Iraanse of Bulgaarse afkomst.

¹⁷ Hezbollah heeft hiervoor de *Zelzal* raketten verworven, deze zijn van Iraanse herkomst en afhankelijk van de versie hebben ze een bereik van maximaal 210 km.

¹⁸ Het ontbreekt hier de ruimte om diep in te gaan op de manier waarop Hezbollah was ingericht op het gebied van *Command and Control*. Zie hiervoor onder meer Biddle (2008).

¹⁹ Gedurende het conflict is Hezbollah in staat geweest om per dag gemiddeld meer dan 100 *Katyusha* raketten af te vuren.

De tweede methode betrof het voorbereiden van een uitgebreide (logistieke) infrastructuur om een langdurig conflict aan te kunnen gaan. Deze infrastructuur bestond uit een groot aantal wapenopslagplaatsen ten zuiden van de Litanië en een uitgebreid netwerk van tunnels en ondergrondse bunkers en schuilplaatsen. Deze bunkers en schuilplaatsen waren vooral gebouwd om strijders de kans te geven te overleven bij IDF aanvallen en daarbij de operaties tegen de IDF en Israël te kunnen continueren.

2.3. De politieke beslissing in Israël

Voordat kan worden ingegaan op de uitvoering van de militaire operaties acties, is het belangrijk kort vast te stellen op welke wijze de politieke besluitvorming heeft plaatsgevonden en hoe de communicatie is geweest tussen de Israëlische regering en de IDF.²⁰ Het is in Israël niet ongevoerd dat regeringen door coalitiegeschillen korte tijd na hun installatie al weer ten onder gaan. Een systeem van continue politieke onzekerheid is hiervan het gevolg. Politici, waaronder de premier, zijn hierdoor ook meer gericht op politiek overleven, dan op het nemen van mogelijk gecompliceerde en ingrijpende beslissingen. Dit fenomeen leidt er regelmatig toe dat de premier beslissingen neemt die meer op behoud van loyaliteit zijn gericht, dan op het belang van de staat. Het fenomeen maakt tevens dat parlementaire discussies vooral over onderwerpen gaan waarvan wordt verwacht dat er een brede steun zal zijn binnen de coalitie en dat beslissingen over gevoelige zaken zo discreet mogelijk worden genomen. Deze methode kan gemakkelijk leiden tot compartimentering.

Ondanks deze politieke beperkingen heeft premier Olmert in de Tweede Libanon crisis laten zien dat het ook anders kan. Hij werd niet alleen door zijn eigen partij, Kadima, gesteund, maar ook door de rechtse oppositie. Ondanks Olmert's brede machtsbasis en grote politieke vrijheid, is hem echter verweeten dat hij – door het gebrek aan een goede staf en administratieve processen – slecht getimede of beslissingen met verstrekkende gevolgen heeft genomen. Zijn beslissing om militair in te grijpen na de Hezbollah acties op 12 juli is hiervan een voorbeeld.

Vanwege deze kritiek stelde de regering kort na het conflict de Winograd-commissie in. De commissie werd met de volgende opdracht belast:

To look into the preparation and conduct of the political and the security levels concerning all the dimensions of the Northern Campaign, which started on July 12th 2006.²¹

De commissie stelde onder andere vast dat de beslissing om direct te reageren met een intensieve militaire actie, niet was gebaseerd op een gedetailleerd, alomvattend en geautoriseerd militair plan waaraan een zorgvuldige studie van de complexiteit van het Libanese strijdtoneel ten grondslag lag. De commissie merkte op dat het vooraf onduidelijk was of de politieke doelstellingen zouden kunnen worden gerealiseerd via militair ingrijpen. Het was evenmin duidelijk of er door militair optreden meer raketten op Israël zouden worden afge-

²⁰ Voor een verdergaande beschrijving van de politieke – militaire verhoudingen in Israël, zie bijvoorbeeld E. Cohen (Ed), 'Democratic Societies and their Armed Forces: Israel in Comparative Context', (New York 2000)

²¹ The Winograd Report, 'The Main Findings of the Winograd partial report on the second Lebanon War', *Haaretz*, 18 May 2007.

vuurd, of dat beschietingen alleen gestopt konden worden door (langdurig en intensief) bezetten van de gebieden van waaruit Hezbollah beschietingen uitvoerde.²²

Bovenstaand verwijt wordt onder ander bevestigd door Giora Eiland van het Israëlische Institute for National Security Studies. Eiland geeft aan dat de afwezigheid van een adequate staf en bijbehorende administratieve procedures leidde tot het niet beschouwen van alternatieven en een onvoldoende inzicht in de capaciteiten van de IDF op dat moment.²³ Volgens Eiland hebben de ministers uit slechts twee opties kunnen kiezen: instemmen of afwijzen van het militaire voorstel. Indien de situatie in Libanon en de inzetbaarheid van de IDF beter zou zijn bestudeerd, zouden er mogelijk alternatieven zijn ontwikkeld zoals:

- Een korte vergeldingsactie (24-48 uur) door de IAF tegen vooral de middellange- en lange afstand raketlanceerinstallaties, waarvan de posities bekend waren. Hiermee zouden de ontvoerde Israëlische soldaten niet worden bevrijd. Een nadrukkelijke bestraffing van Hezbollah en het herstel van het afschrikkende vermogen van Israël, zouden wel als doelstelling kunnen gelden.²⁴
- Een beperkte oorlog met heldere, meetbare doelstellingen, die tevens gericht was op het toebrengen van substantiële schade aan de militaire capaciteit van Hezbollah. Een dergelijke actie zou maximaal enige weken mogen duren en naast inzet van de IAF een intensieve grondoperatie omvatten.²⁵
- Een oorlog gebaseerd op een strategische beslissing, waarbij de actie uitgesteld zou worden zodat de IDF enige maanden voorbereidingstijd was gegund.²⁶

Eiland stelt dat het niet vreemd was dat deze alternatieven niet zijn bedacht. Zoals eerder besproken, bezat Ehud Olmert geen adequate staf die in staat was dergelijke alternatieven te ontwikkelen en te beoordelen. Het gebrek aan administratieve procedures leidde uiteindelijk tot een situatie waarbij de regering, inclusief de premier, geen inzicht hadden in de mate van inzetbaarheid van de IDF. Maar er bestonden geen procedures om de inzetbaarheid van de IDF routinematig aan de minister van Defensie te rapporteren.

Het rapport van de Winograd-commissie bevat een groot aantal kritische observaties in de richting van de IDF. Een daarvan is dat – vooral vanwege de militaire onervarenheid van de premier (Ehud Olmert) en de minister van Defensie (Amir Peretz) – de Chief of Staff (COS), generaal Halutz, verantwoordelijk zou moeten zijn om, als hoogste militair in de IDF, de regering te adviseren en een eerlijk beeld te presenteren van de inzetbaarheid van de IDF of onderdelen daarvan. Volgens de commissie was de COS op de hoogte van onvolkomenheden in de inzetbaarheid van grondeenheden in het *Northern Command*. Halutz, deed daar echter geen melding van, óók niet toen dat grootschalig landoptreden met de premier werd besproken. Deze nalatigheid werd Halutz zwaar aangerekend. Bovendien merkte de commissie op dat zowel de IDF als Halutz diverse waarschuwingen van inlichtingendiensten over mogelijke Hezbollah acties in de wind hebben geslagen. Daarbuiten zou hij de regering niet goed hebben geïnformeerd over de plannen van de IDF om naast de luchtaanvallen

²² Haninah Levine, 'Behind the Headlines on the Winograd Commission's Interim Report', <www.cdi.org/friendlyversion/printversion.cfm?documentID=3969>, bezocht op 19 december 2008.

²³ Giora Eiland, 'The Decision Making Process in Israel', in Shlomo Brom en Meir Elran (ed), *The Second Lebanon War, Strategic Perspectives*, (Tel Aviv 2007), 26.

²⁴ Ibid., p. 29.

²⁵ Ibid.

²⁶ Ibid.

door de IAF, ook een extensieve grondoperatie uit te voeren om de Hezbollah uit de grensstreek met Israël te verdrijven.

Generaal Halutz diende kort na het verschijnen van de voorlopige bevindingen van de commissie Winograd in april 2007 zijn ontslag in als Chief of Staff.²⁷ Vanwege de politieke druk na het uitblijven van een duidelijke overwinning op Hezbollah, werd Amir Peretz in de loop van 2007 gedwongen zijn functie als partijleider van de Arbeiderspartij en later die van minister van Defensie af te staan aan Ehud Barak. Eiland betoogt verder dat de Israëlische perceptie over de dreiging vanuit enige Arabische organisatie om een oorlog te beginnen tegen Israël als zeer onwaarschijnlijk wordt ervaren. In de Israëlische visie was er bij oorlogsdreiging een waarschuwingstijd van enige maanden. Deze veronderstelling was sinds 2003 de reden voor het verlagen van het budget voor de instandhouding van de inzetgereedheid, in het bijzonder op het gebied van technische competenties, voorraadniveaus en niveau van training, met gemiddeld € 440 miljoen op een totaal defensiebudget van € 7,4 miljard (2006).

Als belangrijkste reden voor de hierboven genoemde perceptie noemt Eiland dat, ondanks de jarenlange conflicten met diverse Palestijnse en Libanese organisaties (PLO, Hamas, Hezbollah), geen enkel Arabisch land Israël direct militair heeft proberen te bedreigen. Maoz deelt deze zienswijze. Hij noemt in het bijzonder de langere termijn afschrikking richting de statelijke actoren als Jordanië, Egypte en Syrië als een resultaat van de diverse gewapende acties die de IDF in de loop der jaren heeft uitgevoerd.²⁸ Tevens beweert Eiland dat door de sterke Amerikaanse aanwezigheid in Irak, het erg onwaarschijnlijk is dat met die militaire aanwezigheid van een van Israëls belangrijkste bondgenoten één van de Arabische spelers (inclusief Hezbollah), een oorlog zal willen aangaan met Israël. Mede in het licht van de hiervoor geschetste situatie is het begrijpelijk dat in het bijzonder de grondtroepen uitermate verrast waren met de regeringsbeslissing om de oorlog met Hezbollah aan te gaan.

De hierboven geschetste situatie heeft bijgedragen aan de manier waarop de IDF uiteindelijk is opgedragen om het gevecht aan te gaan tegen Hezbollah. Hierbij wordt het Israëlische optreden gekenschetst als een strategie waarbij wordt vertrouwd op een significante asymmetrie op het gebied van militair vermogen.²⁹ Echter, ondanks dat al enige tijd was te verwachten dat de spanningsopbouw en de waargenomen retoriek tot een gewapend conflict zouden leiden, bleek de Israëlische regering moeite te hebben met het formuleren van de doelstellingen die men met militaire middelen wilde bereiken tegen Hezbollah.

²⁷ 'Summary of the Winograd Committee interim report', *The Jerusalem Post*, 30 April 2007.

²⁸ Zeev Maoz, 'Evaluating Israel's Strategy of Low-Intensity warfare, 1949-2006', *Security Studies* 16, (2007), 319-349, 328.

²⁹ Ibid, p. 322.

3. Het effect, de tactische uitvoering

Na de actie van Hezbollah op 12 juli is door de Israëlische luchtmacht een vooraf geplande luchtaanval uitgevoerd. De doelen bestonden uit een 17-tal Hezbollah commando posten en bases en drie bruggen in Zuidelijk Libanon over de Litani rivier.³⁰ De Actie van Hezbollah vond plaats om ongeveer 09.00 uur en nog geen anderhalf uur later kozen de Israëlische jachtvliegtuigen het luchtruim. De eerste acties van de IAF werd rond 11.00 uur bevestigd door de Libanese regering. Een van de doelstellingen van het aanvallen van de bruggen over de Litani was het blokkeren van een vluchtroute voor de ontvoerders. Een actie die in samenhang met de IDF werd uitgevoerd. De IDF heeft in een onmiddellijke reactie geprobeerd de ontvoerders te achtervolgen om de ontvoerde soldaten te ontzetten.

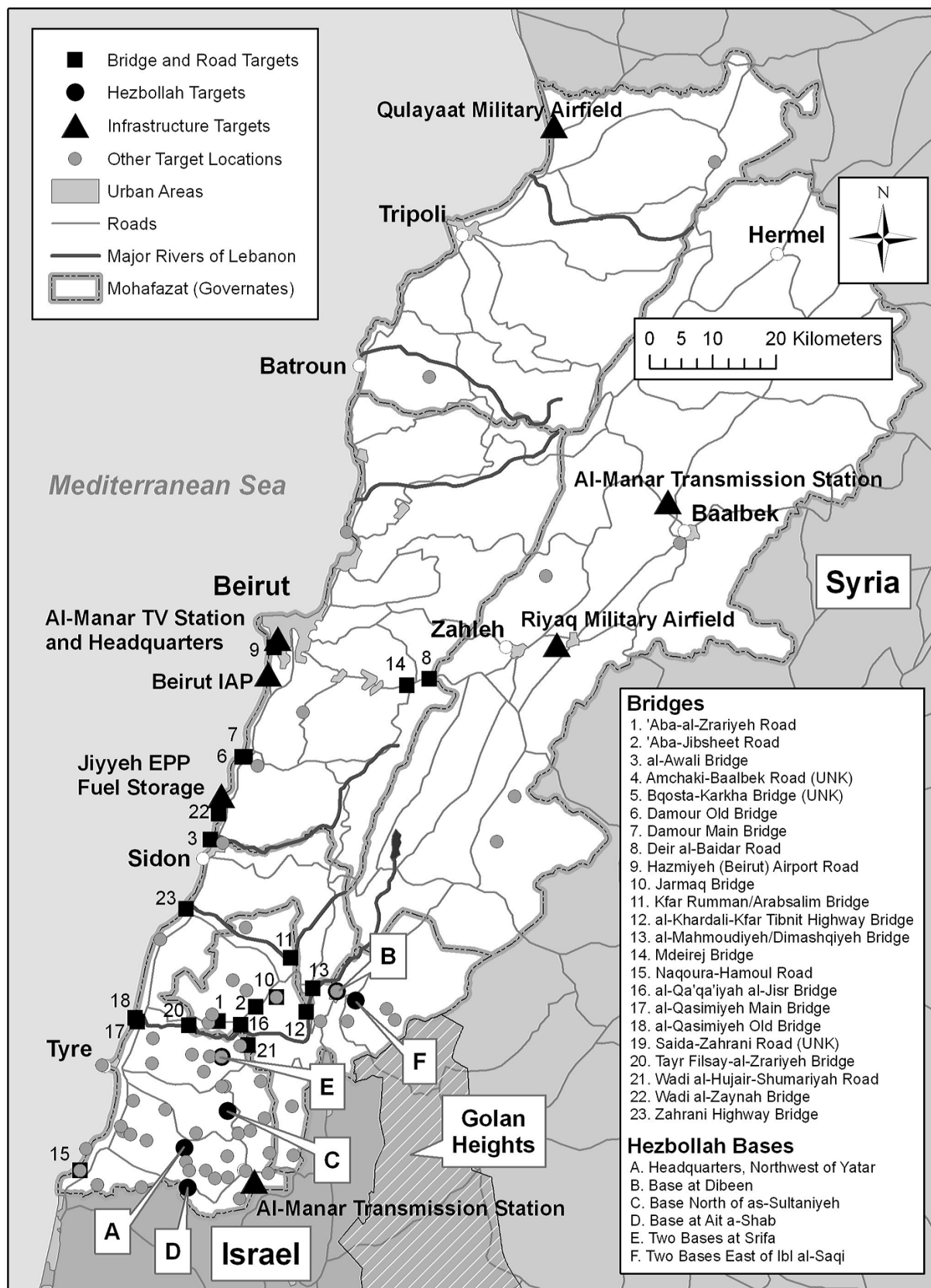
Na de eerste aanvalsgolf door de IAF werd door de Israëlische premier Olmert een verklaring afgegeven waarin hij stelde dat het antwoord van Israël op de actie van Hezbollah ingehouden, maar zeer pijnlijk zou zijn.³¹ Daarbij werd de Libanese regering verantwoordelijk gesteld voor de acties van Hezbollah, dit sluit aan bij de Israëlische doelstelling om de Libanese overheid te dwingen haar verantwoordelijk te nemen. De COS, generaal Halutz, waarschuwde Libanon dat door de Israëlische acties de klok in Libanon 20 jaar zou worden teruggezet.³² De bevelhebber van de IAF, generaal-majoor Adam gaf in een persconferentie die dag aan dat door middel van een alomvattende actie van de IDF Israël beoogde de militaire capaciteit van Hezbollah te vernietigen en strijders van Hezbollah te verdrijven uit het grensgebied. In zijn pers conferentie gaf hij aan dat het antwoord van Israël krachtig was in de lucht, vanaf de zee en op het land en dat Israël zich opmaakt voor een overweldigend antwoord op een later moment. Ook werd genoemd dat de doelen die zouden worden getroffen zich niet zouden beperken tot Zuid-Libanon en Hezbollah grensposities.³³

³⁰ IDF, 'Attacks on Israel from Lebanese Territory', Wednesday, 12 July 2006, 1202 GMT. <www1.idf.il/DOVER/site/mainpage.asp?sl=EN&id=7&docid=54183.EN>.

³¹ AP (Beirut), 'Hezbollah captures two Israeli soldiers, sparking Israeli bombardment in south Lebanon', 12 July 2006, 1546 GMT; and Yaakov Katz, 'IDF set for massive assault on Lebanon. Eight soldiers killed two kidnapped in Hizbullah attack on northern border', *Jerusalem Post*, 13 July 2006, 1. <www.jpost.com/servlet/Satellite?cid=1150885985413&pagename=JPost%2FJPArticle%2FPrinter> . 'Lebanon will bear the consequences of its actions', Olmert said. AP (Beirut), 'Heavy clashes in southern Lebanon'. Voor de tekst van de initiële verklaring van Olmert zie onder andere: <www.mfa.gov.il/MFA/Government/Communiques/2006/PM+Olmert+Lebanon+is+responsible+and+will+bear+the+consequences+12-Jul-2006.htm>. Bezocht op 19 december 2008

³² CBS News, 'Israel Bombs Foreign Ministry in Gaza,' 12 July 2006; Donald Macintyre, "Israel launches ferocious assault on Lebanon after capture of troops," *The Independent*, 13 July 2006, 4; and AP (Beirut) 'Heavy clashes in southern Lebanon as Hezbollah announces capture of two Israeli soldiers,' 12 July 2006, 1435 GMT.

³³ BBC Worldwide Monitoring, 'Israeli general says 'this is war'', zie ook Nicholas Blanford, Ian MacKinnon, and Stephen Farrell, "How Israel was pulled back into the peril of Lebanon," *The Times*, 13 July 2006, 4.

Figuur 1: IDF-aanvallen op 12 en 13 juni (bron Arkin)

3.1. Officiële Israëlische reactie.

Later die dag werd door het Israëlische parlement een communiqué naar buiten gebracht waar onder andere werd aangegeven:

Israel views the sovereign Lebanese Government as responsible for the action that originated on its soil and for the return of the abducted soldiers to Israel. Israel demands that the Lebanese Government implement UN Security Council Resolution number 1559. . . .

Israel will respond aggressively and harshly to those who carried out, and are responsible for, today's action, and will work to foil actions and efforts directed against it. . . . Israel must respond with the necessary severity to this act of aggression and it will indeed do so.³⁴

In de loop van de middag van 12 juli werd een tweede aanvalsgolf gelanceerd waarbij zijn ongeveer 40 doelen worden aangevallen. In de eerste 24 uren van de operatie zijn ongeveer 100 luchtaanvallen uitgevoerd door de IAF. De informatiestromen over wat er was aangevallen en wat vernietigd en welk effect dat had op de Hezbollah waren echter niet helder. Dit blijkt duidelijk uit de verklaring door generaal-majoor Adam tijdens een persconferentie op 12 juli waarin hij stelde dat de IDF de situatie onder controle heeft, “We are in control [...] we have destroyed all the Hezbollah outposts in the border and we are now continuing to operate in depth”.³⁵ Zijn uitspraak impliceerde dat een belangrijk deel van de doelen effectief zou zijn aangevallen maar dat kon op dat moment nog niet worden bevestigd. Wel was er sprake van een ongehinderd gebruik van het Israëlische luchtruim. Dit was geen bijzonderheid. Weliswaar was er door Hezbollah veel gedaan om door middel van luchtverdediging het luchtruim boven Libanon minder toegankelijk te maken voor de IAF, maar noch de Libanese strijdkrachten noch Hezbollah beschikten over een luchtmacht van betekenis. Naast een aantal bruggen en commando posten van Hezbollah werd op 13 juli ook het internationale vliegveld van Beiroet aangevallen. Dit laatste doel werd door de IAF aangevallen om de Libanese regering andermaal duidelijk te maken dat zij verantwoordelijk werd gehouden voor de vrijheid van handelen die Hezbollah de afgelopen jaren had verworven. Figuur 1 geeft aan waar de diverse aanvallen hebben plaatsgevonden gedurende de eerste dagen van het conflict.

3.2. Israëlische doelstellingen.

Door de IDF zijn een aantal doelstellingen geformuleerd die door middel van het gebruik van militaire middelen zouden moeten worden gerealiseerd. Deze zijn gedurende de oorlog enige malen bijgesteld, wat kan worden afgeleid van de speeches van *senior political leaders* gedurende de oorlog. De IDF legde op 12 juli 2006 de volgende doelstellingen aan de premier en het kabinet voor.³⁶

- Het verwijderen van Hezbollah uit de grensgebieden met Israël;
- Het toebrengen van een significante slag aan Hezbollah's militaire capaciteiten om daarmee een einde te maken aan de terroristische dreiging vanuit Libanon;

³⁴ Israel, Cabinet Communiqué, 12 July 2006.

<[www.mfa.gov.il/MFA/Government/Communiques/2006/Special+Cabinet+Communique+ Hizbul-
lah+attack+ 12-Jul-2006.htm](http://www.mfa.gov.il/MFA/Government/Communiques/2006/Special+Cabinet+Communique+Hizbullah+attack+12-Jul-2006.htm)>. Zie ook AP (Ravi Nessman, Jerusalem), “Israeli troops raid Lebanon af-
ter Islamic militants capture two soldiers in cross-border raid,” 12 July 2006, 2227GMT.

³⁵ BBC Worldwide Monitoring, “Israeli general says ‘this is war.’” See also Blanford et al., ‘How Israel was
pulled back into the peril of Lebanon’. *Times* (London), 13 July 2006, p. 4

³⁶ Giora Romm, ‘A Test of Rival Strategies: Two Ships Passing in the Night’, in Shlomo Brom en Meir
Elran (ed), *The Second Lebanon War, Strategic Perspectives*, (Tel Aviv 2007), p. 50.

- Het versterken van de militaire afschrikking (*deterrence*) naar Hezbollah en de omliggende landen;
- Het dwingen van de Libanese regering om in te grijpen in de ontstane situatie waarbij Hezbollah als staat binnen de staat wordt ontmanteld;
- Het creëren van omstandigheden die leiden tot de vrijlating van de twee ontvoerde Israëlische militairen;³⁷
- Zorgen dat bij het nastreven van de bovenstaande doelstellingen Syrië niet betrokken raakt.

In de navolgende paragrafen zal worden beschouwd op welke wijze de IAF is omgegaan met de doelstellingen zoals hiervoor verwoord en wat het effect is geweest van de acties van de IAF op het behalen van de doelstellingen. Eerst zal een overzicht worden gegeven van de acties die de IAF heeft ondernomen. Aansluitend zal dit worden afgezet tegen de behaalde resultaten, gerelateerd aan de doelstellingen.

3.3. Chronologie van de luchtacties.

12 juli 2006

De eerste dag van het conflict kenmerkte zich door twee aanvalsgolven; de eerste om 10:20 lokale tijd en de andere rond 16:00. De eerste aanvalsgolf heeft binnen anderhalf uur na de initiële actie van Hezbollah plaatsgevonden.³⁸ Hieruit kan met enige zekerheid worden geconcludeerd dat de Israëlische luchtmacht een plan had om in voorkomend geval met een zeer korte waarschuwingstijd uit te voeren. Bij de luchtaanvallen worden vooral Hezbollah posities en enkele bruggen in zuid Libanon aangevallen. In totaal worden deze dag ongeveer 100 doelen aangevallen door de IAF.

13 juli 2006

Vliegtuigen van de IAF voeren aanvalsvluchten uit op Beiroet. Hierbij worden onder andere doelen getroffen op Rafic Hariri, het internationale vliegveld van Beiroet. De belangrijkste reden die Israël aanvoert voor het aanvallen van dit vliegveld is dat het, naast het verzorgen van commerciële vluchten ook wordt gebruikt voor het aanvoeren van wapens uit Iran en Syrië ten behoeve van Hezbollah.³⁹ Naast het internationale vliegveld worden die dag nog ongeveer 80 andere doelen aangevallen, waaronder Hezbollah hoofdkwartieren en commandoposten, aanvoerroutes en bruggen, raketlanceerinrichtingen en wapenopslagplaatsen. Later die dag worden er boven zuidelijk Beiroet pamfletten uitgestrooid waarin de bevolking wordt opgeroepen uit de buurt te blijven van gebouwen die in verband zouden kunnen worden gebracht met activiteiten van Hezbollah. Een opmerkelijke aanval deze dag is die op de zendinstallatie van het Libanese Al Manar in Beiroet, een omroeporganisatie die als door Hezbollah wordt gesponsord en gebruikt wordt voor het uitzenden van Hezbollah propaganda en oproept tot zelfmoordacties tegen Israël.⁴⁰ Een steunzender van Al Manar in Baalbek wordt gelijktijdig aangevallen. Twee militaire vliegvelden in Libanon, Qulayaat en Riyak,

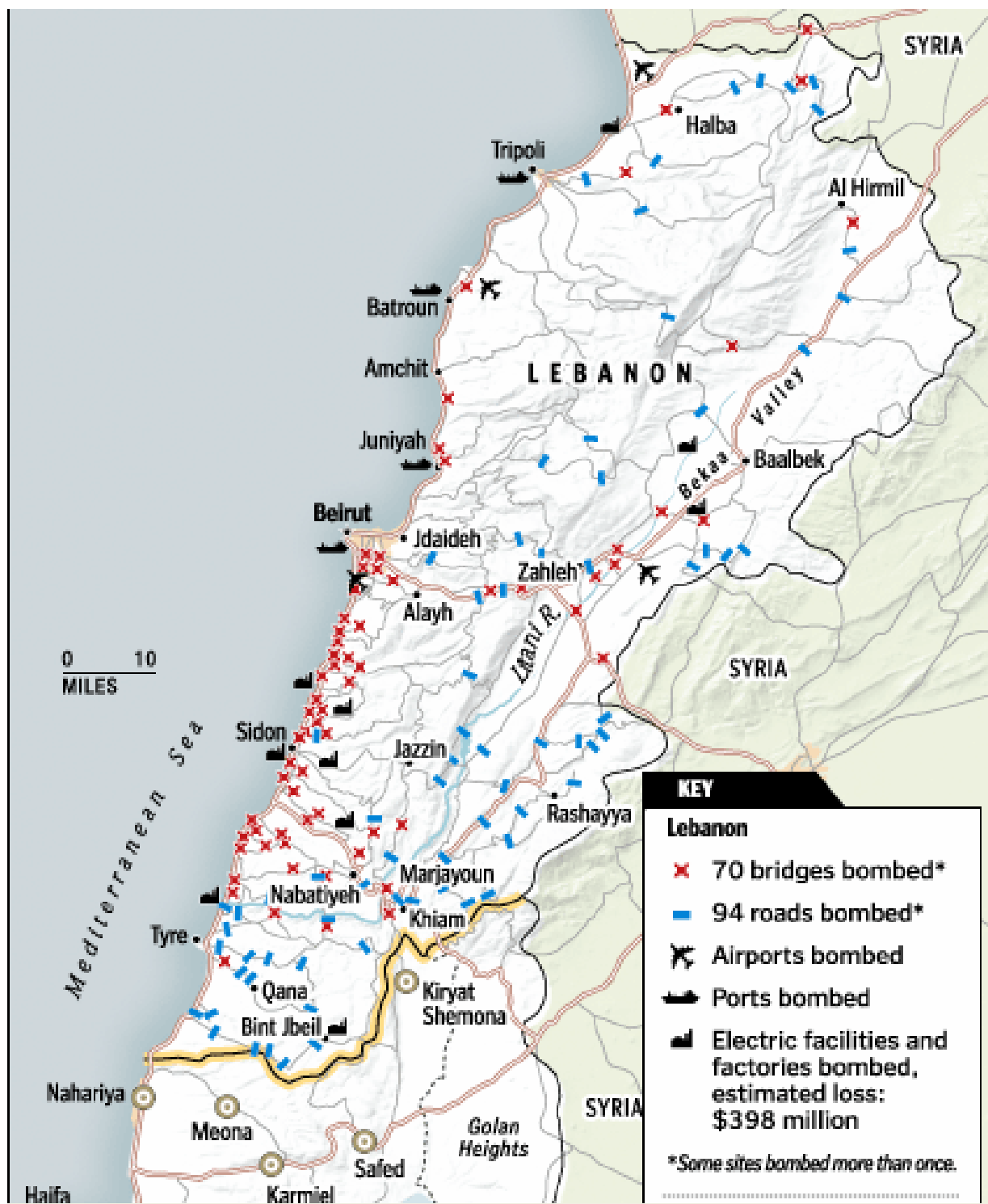
³⁷ De stoffelijke overschotten van de twee militairen zijn op 16 juli 2008 overgedragen aan Israël als onderdeel van een ruil van gevangenen en lichamelijke overschotten van overleden militairen en terroristen tussen Israël en Hezbollah.

³⁸ William M. Arkin, *Divining Victory, Airpower in the 2006 Israel-Hezbollah War*, (Air University Press, Maxwell AFB, Ala., 2007), p. 165.

³⁹ Zie <www.mfa.gov.il/MFA/Terrorism-to-Peace/Terrorism-from-Lebanon-Hizbullah/IDF%20operations%20against%20Hizbullah%20in%20Lebanon%2014-Jul-2006>, bezocht op 11 december 2008.

⁴⁰ Ibidem.

worden ook aangevallen omdat zij net als het Rafic Hariri International Airport in verband worden gebracht met de aanvoerroutes waarlangs wapentransporten uit Iran en Syrië het land binnenkomen.⁴¹

Figuur 2: Doelwitten IAF (12 juli – 14 augustus)(bron Washington Post)

⁴¹ Arkin, op.cit, p.165.

Figuur 3: Door Hezbollah gecontroleerde wijken(rood omljnd)⁴² (Bron CSS)

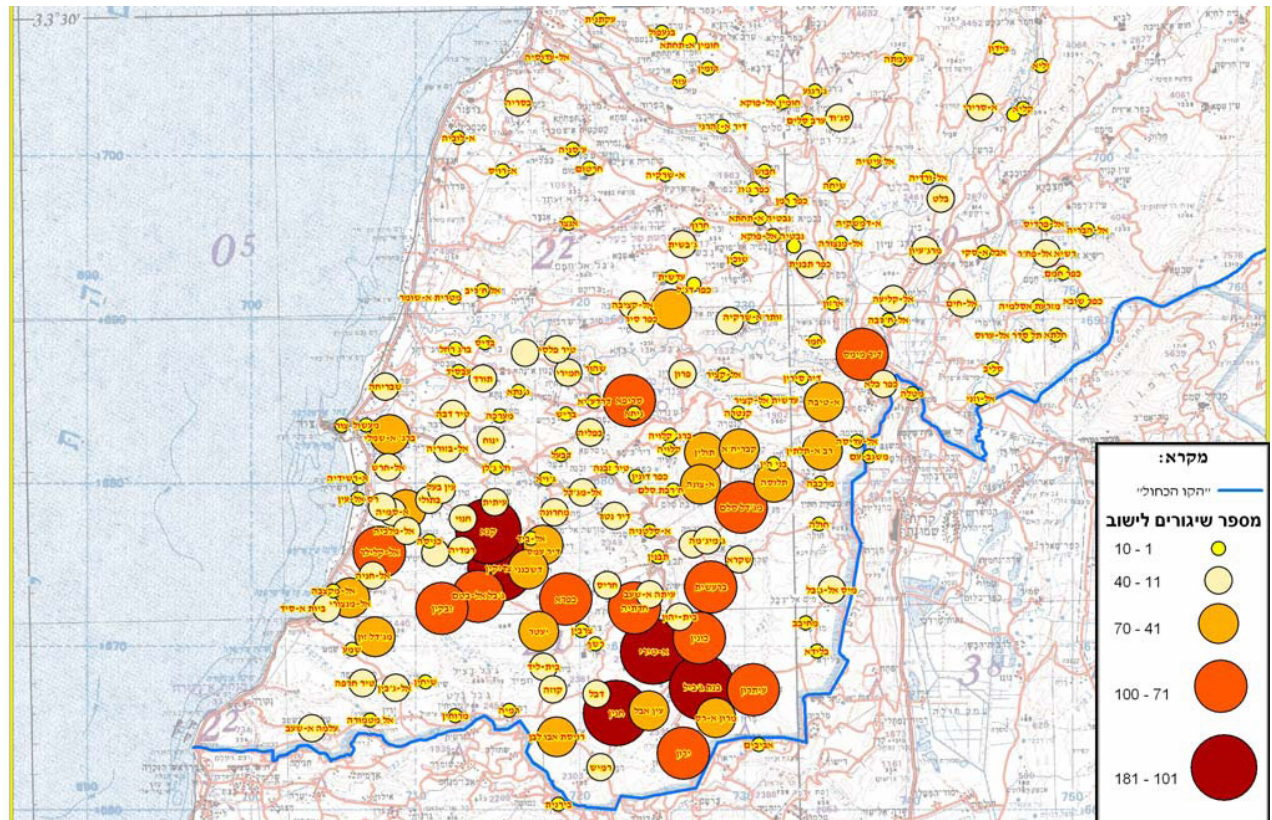
Tijdens een 34 minuten durende actie worden 59 permanente raketlanceerinstallaties van Hezbollah aangevallen en vernietigd. De aangevallen lanceerinrichtingen waren vooral bedoeld voor het lanceren van middellange en langeafstandsraketten. In de nacht van 13 op 14 juli worden luchtaanvallen uitgevoerd op de sjiiitische Haret Hreik in Beiroet.⁴³ Deze wijk is bekend als een van de wijken waar Hezbollah uitgebreid gebruik heeft gemaakt van het onderbrengen van haar infrastructuur in diverse appartementsgebouwen.

⁴² Erlich, *Hezbollah's use of Lebanese civilians as human shields the extensive military infrastructure positioned and hidden in populated areas. From within the Lebanese towns and villages deliberate rocket attacks were directed against civilian targets in Israel*, (Tel Aviv 2006) .p. 61. Tijdens de oorlog zijn diverse doelen in deze wijken aangevallen door de IAF.

⁴³ Ibid, p.170.

14 juli 2006

Naast de hierboven beschreven aanvallen op Beiroet zijn later deze nacht ook bruggen en wegen om Beiroet aangevallen, daarnaast zijn luchtaanvallen uitgevoerd op diverse olieopslagplaatsen en elektriciteitsvoorzieningen die in verband konden worden gebracht met de ondersteuning van GSM communicatie.⁴⁴

Figuur 4: Indicatie van raketlancerings vanuit Zuid-Libanon per dorp (Bron CSS)

15 juli 2006

De IAF voert aanvallen uit op radar installaties in Joenieh, Tripoli en andere noordelijke havens. Deze aanvallen worden uitgevoerd als reactie op de aanval van Hezbollah op een Israëlisch marineschip, waarbij gebruik werd gemaakt van een raket die vanaf de wal is afgevuurd. Israël beschuldigt het Libanese leger van medewerking aan deze aanval en ziet in deze verklaring de validatie voor de aanval op de radarinstallaties.⁴⁵ Ook zijn aanvallen uitgevoerd op huizen of kantoren van Mohammed Nazzal in Beiroet en Hussayn al-Musawi in de Baalbek vallei.⁴⁶ Beiden zijn belangrijke Hezbollah leiders. In verband met de dreiging van aanvallen op Libanese energievoorzieningen heeft een woordvoerder van het Libanese energiebedrijf Electricity du Liban (EDL) aangekondigd haar centrale in Jiyeh stil te leggen in het belang van de veiligheid van haar werknemers.⁴⁷

⁴⁴ Arkin, op. cit, p. 174.

⁴⁵ Zie <www.mfa.gov.il/MFA/Terrorism+Obstacle+to+Peace/Terrorism+from+Lebanon+Hizbullah/Summary+of+IDF+operations+against+Hizbullah+in+Lebanon+15-Jul-2006.htm>, bezocht 11 december 2008.

⁴⁶ Arkin, op. cit, p. 175

⁴⁷ Zie <www.dailystar.com.lb/article.asp?edition_id=1&categ_id=2&article_id=73990>, bezocht 11 december 2008.

16 juli 2006

Vliegtuigen van de IAF vallen de wijk Haret Hreik aan. Tijdens de uren durende luchtaanvallen worden diverse gebouwen met de grond gelijk gemaakt. In de wijk Manara wordt een vuurtoren geraakt, het is de eerste keer dat dit deel van de stad wordt geraakt. Het dorpje Aitarun wordt aangevallen waarbij acht Canadese vakantiegangers worden gedood.⁴⁸

Een woordvoerder van het hoofdkwartier van de IAF geeft in een persconferentie aan dat de IAF tot dan toe meer dan 1000 vluchten heeft uitgevoerd met vliegtuigen en meer dan 350 helikoptervluchten. In de persconferentie wordt tevens verklaard dat de IAF er van uit gaat dat ongeveer 60% van de langeafstandsraketlanceerinstallaties is vernietigd.

17 juli 2006

De Israëlische luchtaanvallen worden geïntensiveerd, waarbij luchtaanvallen worden uitgevoerd door geheel Libanon. De doelen die deze dag zijn aangevallen bestonden onder andere uit leger barakken in Tripoli, legerkampen in Baalbek, brandstoftanks van het vliegveld in Beiroet en diverse gebouwen in de wijk Haret Hreik. Tijdens een luchtactie wordt een raket afgevuurd op een minibus in Reileh, waarbij 12 burgers omkomen.⁴⁹ Naast de actuele aanvallen werd door de IDF het dreigement geuit dat, indien Hezbollah doorgaat met de raketanvallen op strategische installaties in noordelijk Israël, de IDF de energievoorziening van Libanon zou kunnen gaan aanvallen. Een woordvoerder van de IDF verklaarde dat “if their missiles hit petrochemical plants in Haifa we will consider bombing power plants in Lebanon”.⁵⁰ Tijdens de nacht van 17 op 18 juli werden in het totaal een zestigtal doelen aangevallen, waaronder doelen in Baalbek, raketlanceerinstallaties, en radar installaties van het Libanese leger noord van Beiroet. Volgens de IDF waren de aangevallen radarinstallaties gebruikt bij de aanval op het Israëlische marineschip *Hanit*.⁵¹ Daarnaast zijn doelen aangevallen in de haven van Beiroet en de ‘Al Abda’ haven, noord van Tripoli.⁵² In Tyrus is een appartementengebouw aangevallen waarvan door Israël werd beweerd dat het werd gebruikt als een hoofdkwartier van Hezbollah. Diverse niet-gouvernementele organisaties (NGO’s) rapporteren een bloedbad in Tyrus na de aanval op een meerverdiepingen appartementengebouw.⁵³ Hierop is door Israël overtuigend bewijs geleverd dat het vernietigde gebouw werd gebruikt als een hoofdkwartier van Hezbollah.⁵⁴ Verder zijn aanvallen uitgevoerd op

⁴⁸ *New York Times* in:

<www.nytimes.com/packages/khtml/2006/07/19/world/middleeast/20060719_MIDEAST_GRAPHIC.html?adxnnl=1&adxnnlx=1153326065-54nLALq6GP0JSW6+A+M62g>, bezocht 10 november 2008.

⁴⁹ *New York Times* in:

<www.nytimes.com/packages/khtml/2006/07/19/world/middleeast/20060719_MIDEAST_GRAPHIC.html?adxnnl=1&adxnnlx=1153326065-54nLALq6GP0JSW6+A+M62g>, bezocht 10 november 2008.

⁵⁰ *Jerusalem Post* in:

<www.jpost.com/servlet/Satellite?cid=1150886020269&pagename=JPost%2FJPArticle%2FShowFull>, bezocht 11 december 2008.

⁵¹ Zie <www.mfa.gov.il/MFA/Terrorism+Obstacle+to+Peace/Terrorism+from+Lebanon+Hizbullah/Summary+of+IDF+operations+against+Hizbullah+in+Lebanon+15-Jul-2006.htm>, bezocht 11 december 2008.

⁵² Arkin, op cit, p. 182.

⁵³ Israel’s *War Against Lebanon A Third of the Victims are Children*, Report compiled by Khiam Rehabilitation Center for Victims of Torture, Beirut, Lebanon; for the Second Session of the Human Rights Council in Geneva, 14 September 2006. Zie ook Human Rights Watch, ‘Fatal Strikes: Israel’s Indiscriminate Attacks Against Civilians in Lebanon,’ August 2006, 22–24

⁵⁴ IDF, ITIC/CSS, Part Two, (Ramat Hasharon 2006), p. 100.

communicatiesystemen die werden gebruikt door Hezbollah, waaronder een steunzender van Al Manar.

18 juli 2006

Deze dag stond wat aanvallen betreft in het teken van het afsnijden van de aanvoerlijnen tussen Syrië en Libanon. Van de 52 aangevallen doelen waren er 12 die kunnen worden gekwalificeerd als aanvoerlijn.⁵⁵ Israël heeft Syrië altijd al verantwoordelijk gehouden voor het bevoorraden van Hezbollah.⁵⁶ Boven een aantal dorpen in zuidelijk Libanon zijn pamfletten afgeworpen die de bewoners oproepen de locaties waarvandaan raketten worden gelanceerd zo snel mogelijk te verlaten. Tevens wordt aangekondigd dat alle vervoer dat gebruikt maakt van vrachtwagens als verdacht wordt aangemerkt.⁵⁷

19 juli 2006

Diverse doelen in Beiroet zijn aangevallen, waaronder het vliegveld.⁵⁸ Volgens de IDF is er bij een aanval op een bunker in zuid Beiroet 23 ton aan bommen afgeworpen. Volgens Hezbollah ging het hier om een moskee in aanbouw.⁵⁹ De IAF verliest een F-16 tijdens een ongeval tijdens de start, de vlieger overleeft het ongeval door gebruik te maken van zijn schietstoel. Tijdens een persconferentie wordt gemeld dat er wapens worden gesmokkeld vanuit Syrië. Enige vrachtwagens die waren betrokken bij deze activiteiten zijn aangevallen.⁶⁰

20 juli 2006

De doelen die deze dag zijn aangevallen zijn te classificeren als communicatievoorzieningen, lanceerinrichtingen, wegen en een vliegveld.⁶¹ Door een communicatiefout vliegen twee *Apache* helikopters in Noord-Israël tegen elkaar, waarbij één vlieger om het leven is gekomen en de andere drie gewond zijn geraakt. Volgens IDF officieren is ongeveer 50% van het arsenaal aan wapens van Hezbollah vernietigd, volgens een van hen (*brigadier* Alon Friedman, stafchef van het Northern Command) was het een kwestie van tijd om te vernietigen wat nog over was.⁶² Wederom worden pamfletten uitgestrooid door de IAF waarin beloningen in het vooruitzicht worden gesteld indien waardevolle informatie over Hezbollah wordt verstrekt.

21 juli 2006

Tijdens deze dag zijn 124 doelen in Libanon aangevallen, waarvan meer dan 40 tijdens de nacht. De doelen bestonden voornamelijk uit hoofdkwartieren van Hezbollah, wapenop-

⁵⁵ Zie <www.mfa.gov.il/MFA/Terrorism-+Obstacle+to+Peace/Terrorism+from+Lebanon-+Hizbullah/Summary%20of%20IDF%20operations%20against%20Hizbullah%20in%20Lebanon%2018-Jul-2006>, bezocht 11 december 2008.

⁵⁶ Arkin, op. cit, p. 184.

⁵⁷ Ibid, p.185.

⁵⁸ *New York Times* in: <www.nytimes.com/packages/khtml/2006/07/19/world/middleeast/20060719_MIDEAST_GRAPHIC.html?adxnln=1&adxnlnx=1153326065-54nLALq6GP0JSW6+A+M62g>, bezocht 10 november 2006.

⁵⁹ Arkin, op. cit, p. 187.

⁶⁰ Zie <www.mfa.gov.il/MFA/Terrorism-+Obstacle+to+Peace/Terrorism+from+Lebanon-+Hizbullah/Summary%20of%20IDF%20operations%20against%20Hizbullah%20in%20Lebanon%2018-Jul-2006>, bezocht 11 december 2008.

⁶¹ Arkin, p. 189.

⁶² Ibid.

slagplaatsen, raketlanceerinrichtingen, wegen en bruggen.⁶³ De Mdeirej brug, onderdeel van de belangrijkste verbindingsweg tussen Damascus en Beiroet is wederom aangevallen, deze brug is al twee keer eerder het doelwit geweest van Israëlische luchtaanvallen.⁶⁴

22 juli 2006

Volgens de IDF zijn 2000 doelen aangevallen en heeft de IAF meer dan 4000 vluchten uitgevoerd sinds het begin van het conflict op 12 juli. De doelen die deze dag door de IAF zijn aangevallen zijn onder andere wegen, tunnels, lanceerinrichtingen en de wegen die hen bereikbaar maakten, commandoposten en munitieopslagplaatsen.⁶⁵ De aangevallen wegen waren allemaal verbindingswegen tussen Syrië en Libanon. Tevens zijn er aanvallen uitgevoerd op televisie zendmasten en GSM installaties.⁶⁶ Boven een aantal dorpen in het gebied ten zuiden van de Litani worden pamfletten afgeworpen waarbij de bevolking wordt opgeroepen het gebied te verlaten en een veilig heenkomen te zoeken noord van de rivier.

23 juli 2006

De installaties van het televisiestation Al Manar in de omgeving van Beiroet zijn wederom aangevallen door de IAF. Een lanceerinrichting van een 220 mm. raket, op- gesteld in de tuin van een huis, wordt geïdentificeerd in de omgeving van Bidyas. Kort na de identificatie is de IAF in staat een succesvolle aanval uit te voeren op dit doel. Veel aanvallen worden uitgevoerd op communicatiesystemen die zouden worden gebruikt voor het commandonetwerk van Hezbollah.⁶⁷ De IAF wordt deze dag beschuldigd van het aanvallen van twee voertuigen in de omgeving van dorpje Qana die duidelijk gemarkeerd waren als ambulances van het rode kruis.⁶⁸ De IAF weerspreekt de aantijgingen. In het essay over de invloed en de rol van de media bij dit conflict wordt verder ingegaan op dit incident. Verder worden wapenopslagplaatsen en bunkers aangevallen.

24 juli 2006

Mogelijk in verband met een bezoek van de Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken Rice is er slecht een geringe hoeveelheid doelen aangevallen door de IAF. De luchtaanvallen die dag waren vooral gericht op het onderdrukken van Hezbollah's capaciteit om raketten te

⁶³ Zie <www.mfa.gov.il/MFA/Terrorism-+Obstacle+to+Peace/Terrorism+from+Lebanon-+Hizbullah/Summary%20of%20IDF%20operations%20against%20Hizbullah%20in%20Lebanon%2021-Jul-2006>, bezocht 11 december 2008.

⁶⁴ *New York Times* in: <www.nytimes.com/packages/khtml/2006/07/19/world/middleeast/20060719_MIDEAST_GRAPHIC.html?adxnml=1&adxnmlx=1153326065-54nLALq6GP0JSW6+A+M62g>, bezocht 10 november 2006.

⁶⁵ Zie <www.mfa.gov.il/MFA/Terrorism-+Obstacle+to+Peace/Terrorism+from+Lebanon-+Hizbullah/Summary%20of%20IDF%20operations%20against%20Hizbullah%20in%20Lebanon%2022-Jul-2006>, bezocht 11 december 2008.

⁶⁶ *New York Times* in: <www.nytimes.com/packages/khtml/2006/07/19/world/middleeast/20060719_MIDEAST_GRAPHIC.html?adxnml=1&adxnmlx=1153326065-54nLALq6GP0JSW6+A+M62g>, bezocht 10 november 2006.

⁶⁷ Arkin, op cit, p.196.

⁶⁸ IRIN (Tyre, Lebanon), 'Number of civilian deaths likely to be higher—Red Cross' 26 July 2006, <lebanonnewslive.com/IRIN-Tyre-2607.htm>; Kerry Sander, 'On a mission of mercy with Lebanon Red Cross; Horrors and heartaches as volunteers attempt to evacuate the wounded', MSNBC, 26 July 2006 (Updated: 2:20 p.m. ET 26 July 2006), <www.msnbc.msn.com/id/14041670/>; en AP (Kathy Gannon, Tyre, Lebanon), 'Lebanese complain Israelis using banned weapons,' 25 July 2006, <www.hamiltonspectator.com/NASApp/cs/ContentServer?pagename=hamilton/Layout/Article_Type1&c=Article&cid=1153779011113&call_pageid=1020420665036&col=111210166267>. Zie ook Human Rights Watch, op. cit, p 5, 41.

lanceren op noordelijk Israël. Daartoe is een aantal lanceerlocaties aangevallen, inclusief vermeende opslagplaatsen en bunkers die werden gebruikt door Hezbollah strijders om zich te verbergen tijdens Israëlische aanvallen. Ook wegen die leidden naar lanceerlocaties zijn aangevallen evenals diverse vrachtwagens in het gebied ten zuiden van de Litani. Hiervoor was de bevolking door middel van het uitstrooien van pamfletten al op 18 juli gewaarschuwd.⁶⁹ Voor de eerste keer zijn er pamfletten afgeworpen die Hezbollah strijders oproepen de strijd te staken.⁷⁰ Tijdens een actie is een *Apache* helikopter van de IAF verongelukt doordat de hoofdrotor losraakte. Hezbollah claimt dat de helikopter is neergeschoten, een verklaring die door de IAF onmiddellijk wordt tegengesproken.⁷¹

25 juli 2006

De IAF heeft deze dag 180 luchtaanvallen uitgevoerd, vooral gericht op plaatsen en locaties die werden gebruikt als onderkomens door Hezbollah strijders. Daarnaast is ook weer een aantal locaties aangevallen waarvandaan raketten op Israël zijn afgevuurd.⁷²

26 juli 2006

De aangevallen doelen zijn vergelijkbaar met die in de afgelopen dagen. In aanvulling op de doelenlijst van de voorgaande dag zijn ook enkele voertuigen aangevallen die in verband werden gebracht met het voorbereiden of uitvoeren van raketaanvallen op Israël.⁷³

27 juli 2006

De aandacht van de IAF ging deze dag vooral naar de locaties waar vandaan Hezbollah raketten af zou kunnen vuren op Israël of dat al had gedaan. Daarnaast werden doelen aangevallen die het bereiken van mogelijke lanceerlocaties zouden kunnen bemoeilijken en werden ook munitieopslagplaatsen aangevallen.⁷⁴ Ten noorden van Beiroet is een radar van het Libanese leger aangevallen en vernietigd.⁷⁵

28 juli 2006

De luchtaanvallen waren deze dag vooral gericht tegen de wapenopslagplaatsen van Hezbollah en de herbevoorrading hiervan. In dat kader zijn enkele vrachtauto's en containers aangevallen. Daarnaast richten de aanvallen zich continue op mogelijke locaties vanwaar raketten op Israël kunnen worden afgevuurd. Ook de toegangswegen naar deze locaties blijven een doelwit van de luchtaanvallen.⁷⁶

⁶⁹ Zie <www.mfa.gov.il/MFA/Terrorism-+Obstacle+to+Peace/Terrorism+from+Lebanon-+Hizbullah/Summary%20of%20IDF%20operations%20against%20Hizbullah%20in%20Lebanon%2024-Jul-2006>, bezocht 11 december 2008.

⁷⁰ Arkin, op .cit., p. 200.

⁷¹ Ibid.

⁷² Zie <www.mfa.gov.il/MFA/Terrorism-+Obstacle+to+Peace/Terrorism+from+Lebanon-+Hizbullah/Summary%20of%20IDF%20operations%20against%20Hizbullah%20in%20Lebanon%2026-Jul-2006>, bezocht 11 december 2008.

⁷³ Ibidem.

⁷⁴ Zie <www.mfa.gov.il/MFA/Terrorism-+Obstacle+to+Peace/Terrorism+from+Lebanon-+Hizbullah/Summary%20of%20IDF%20Activity%20against%20Hizbullah%20in%20Lebanon%2027-Jul-2006>, laatst bezocht 11 december 2008.

⁷⁵ Arkin, op. cit, p. 206.

⁷⁶ Ibid, p. 207.

29 juli 2006

Het voornaamste doelwit van de luchtaanvallen waren de wegverbindingen tussen Damascus en Beiroet, waarbij Israëlische militairen verklaren de grens tussen Syrië en Libanon te hebben afgesloten om wapensmokkel en herbevoorrading van Hezbollah te voorkomen.⁷⁷

30 juli 2006

De IAF heeft doelen aangevallen die door Hezbollah werden gebruikt als wapenopslagplaatsen en locaties waar vandaan raketten werden afgevuurd op Israël.⁷⁸ Eén van die plaatsen was Qana, hier zijn drie doelen aangevallen waarbij ergens een vergissing is gemaakt in doelidentificatie en een appartementengebouw is vernietigd met een groot aantal burger-slachtoffers als gevolg. Dit incident werd breed uitgemeten in de media⁷⁹ en de IDF heeft een persconferentie belegd waarbij de verantwoordelijkheid werd geaccepteerd en men heeft geprobeerd te verklaren hoe deze vergissing heeft kunnen plaatsvinden⁸⁰

31 juli en 1 augustus 2006

De IAF heeft in verband met het incident van Qana de luchtacties boven zuidelijk Libanon voor 48 opgeschort. Hierdoor werd het mogelijk dat er een onderzoek naar de toedracht van het incident kon worden uitgevoerd. Wel heeft de IAF continue vliegtuigen in de lucht gehad om in voorkomend geval de grondeenheden in het grensgebied te kunnen ondersteunen. Daarnaast zijn in andere delen van Libanon luchtaanvallen uitgevoerd op eenheden die een raketlanceerinrichting verlieten. Arkin rapporteert dat de IAF voor het eerst in het conflict gebruik heeft gemaakt van onbemande, bewapende vliegtuigen.⁸¹ Het is mogelijk dat deze onbemande toestellen deze eenheden hebben aangevallen. Verder zijn luchtaanvallen uitgevoerd op diverse Hezbollah doelen als commandoposten, munitieopslagplaatsen en raketlanceerinrichtingen en afvuurlocaties.⁸²

2 augustus 2006

De IAF zet haar aanvallen voort op diverse doelen die worden verbonden met Hezbollah activiteiten. Hierbij worden aanvallen uitgevoerd op munitieopslagplaatsen en lanceerlocaties voor raketten. Voor het eerst wordt door de IDF melding gemaakt van het verzorgen van *covering fire* ten behoeve van de grondeenheden.⁸³

⁷⁷ Ibid, p. 209.

⁷⁸ Zie <www.mfa.gov.il/MFA/Terrorism-+Obstacle+to+Peace/Terrorism+from+Lebanon-+Hizbullah/Summary%20of%20IDF%20activity%20against%20Hizbullah%20in%20Lebanon%2030-Jul-2006>, bezocht op 12 december 2008.

⁷⁹ Zie onder andere *New York Times* in: <www.nytimes.com/packages/khtml/2006/07/19/world/middleeast/20060719_MIDEAST_GRAPHIC.html?adxnml=1&adxnmlx=1153326065-54nLALq6GP0JSW6+A+M62g>, bezocht 10 november 2006.

⁸⁰ Zie <www.mfa.gov.il/MFA/Terrorism-+Obstacle+to+Peace/Terrorism+from+Lebanon-+Hizbullah/IDF%20press%20conference%20following%20the%20Kafra%20Qana%20incident%2030-Jul-2006>, bezocht op 12 december 2008.

⁸¹ Arkin, op. cit, p. 212.

⁸² Zie <www.mfa.gov.il/MFA/Terrorism-+Obstacle+to+Peace/Terrorism+from+Lebanon-+Hizbullah/Summary%20of%20IDF%20operations%20against%20Hizbullah%20in%20Lebanon%2031-Jul-2006>, bezocht 12 december 2008.

⁸³ Zie <www.mfa.gov.il/MFA/Terrorism-+Obstacle+to+Peace/Terrorism+from+Lebanon-+Hizbullah/Summary%20of%20IDF%20operations%20against%20Hizbullah%20in%20Lebanon%202-Aug-2006>, bezocht 12 december 2008.

3 augustus 2006

Tijdens nachtelijke luchtaanvallen zijn ongeveer 120 vluchten uitgevoerd, vooral gericht op gebouwen in en om Beiroet die in verband werden gebracht met activiteiten van Hezbollah⁸⁴, locaties geschikt voor lanceerinstallaties en de wegen die daar toegang to verlenen. Daarnaast zijn enige lanceerinrichtingen vernietigd van middellangeafstandsraketten, gericht op Haifa en Afula.⁸⁵

4 augustus 2006

De IAF heeft deze dag doelen aangevallen in Beiroet die volgens de IAF allen gerelateerd zijn aan de activiteiten van Hezbollah, waaronder een munitiebunker onder een voetbalstadion.⁸⁶ Vliegtuigen van de IAF vallen voor het eerst doelen aan in het overwegend christelijke gebied ten noorden van Beiroet, de aanvallen waren vooral gericht op het afsnijden van de laatste significante verbindingsweg tussen Syrië en Libanon.⁸⁷

5 augustus 2006

Volgens Libanese media heeft de IAF deze dag de meest intensieve luchtaanvallen op zuid Libanon uitgevoerd met in totaal 250 aanvalsvluchten waarbij ongeveer 4000 bommen en raketten zouden zijn afgeworpen tegen diverse doelen.⁸⁸ Pamfletten worden afgeworpen om de inwoners van Sidon, een van de grootste plaatsen in zuid Libanon de stad te laten evacueren.

6 augustus 2006

Volgens de IAF zijn sinds 12 juli meer dan 4600 doelen aangevallen. Deze dag waren dat onder andere bunkers en tunnelingangen, wapenopslagplaatsen en andere Hezbollah infrastructuur.⁸⁹

7 augustus 2006

Naast een aantal lanceerinstallaties en Hezbollah infrastructuur heeft de IAF ook een onbemand vliegtuigje van Hezbollah onderschept en neergeschoten. Het werd volgens de IDF gedetecteerd voordat het de grens met Israël passeerde en vloog daarna op geringe hoogte over de Middellandse zee voordat het werd neergeschoten. Volgens de Israëlische marine, die de wrakstukken heeft geborgen, was het vliegtuigje niet bewapend.⁹⁰

⁸⁴ Zie onder andere *New York Times* in:

<www.nytimes.com/packages/khtml/2006/07/19/world/middleeast/20060719_MIDEAST_GRAPHIC.html?adxnnl=1&adxnnlx=1153326065-54nLALq6GP0JSW6+A+M62g>, bezocht op 10 november 2006.

⁸⁵ Zie <www.mfa.gov.il/MFA/Terrorism-+Obstacle+to+Peace/Terrorism+from+Lebanon-+Hizbullah/Summary%20of%20IDF%20operations%20against%20Hizbullah%20in%20Lebanon%203-Aug-2006>, bezocht 12 december 2008.

⁸⁶ Zie <www.mfa.gov.il/MFA/Terrorism-+Obstacle+to+Peace/Terrorism+from+Lebanon-+Hizbullah/Summary%20of%20IDF%20operations%20against%20Hizbullah%20in%20Lebanon%204-Aug-2006>, bezocht 12 december 2008.

⁸⁷ Zie HRC, SITREP No. 011, 4 August 2006 en HRC, SITREP No. 012, 5 August 2006.

⁸⁸ Arkin, op. cit., p. 224.

⁸⁹ Ibidem, 227.

⁹⁰ Zie <www.mfa.gov.il/MFA/Terrorism-+Obstacle+to+Peace/Terrorism+from+Lebanon-+Hizbullah/Summary%20of%20IDF%20operations%20against%20Hizbullah%20in%20Lebanon%207-Aug-2006>, bezocht 12 december 2008.

8 augustus 2006

De IAF heeft deze dag ongeveer 200 vluchten uitgevoerd en een aantal Hezbollah doelen aangevallen als raketten, lanceerinstallaties en de toegangswegen naar deze installaties.⁹¹

9 augustus 2006

Het aantal vluchten wat wordt uitgevoerd blijft hoog maar de omschrijvingen van de aangevallen doelen lijkt steeds vager te worden.⁹² Een trend die de afgelopen dagen al merkbaar was.

10 augustus 2006

De 150 aanvalsvluchten deze dag zijn vooral gericht tegen diverse gebouwen van Hezbollah die worden gebruikt voor diverse doeleinden zoals commandopost en opslag. Daarnaast zijn een zestal lanceerinrichtingen, drie benzinestations en twee bruggen aangevallen. Opmerkelijk is de aanval op een historische vuurtoren in Beiroet, opmerkelijk omdat Hezbollah een waarschuwing had geuit dat Tel Aviv met raketten zou worden bestookt als de IDF de niet door Hezbollah gecontroleerde delen van Beiroet zou aanvallen.⁹³

11 augustus 2006

Tijdens luchtaanvallen worden 60 Hezbollah commandoposten aangevallen. In de ochtend-uren worden zware aanvallen uitgevoerd op de zuidelijke wijken van Beiroet, gericht op het leiderschap van Hezbollah. Daarnaast worden pamfletten afgeworpen boven Sidon en Beiroet waarin Nasrallah wordt beschuldigd van het verdraaien van de feiten over de aantallen Hezbollah strijders die tot dan toe zijn omgekomen.⁹⁴

12 augustus 2006

De IAF voert aanvallen uit op diverse Hezbollah gebouwen, bruggen en opritten en lanceerlocaties. Volgens diverse media heeft de IAF een gebouw in Baalbek aangevallen waarin een liefdadigheidsorganisatie van Hezbollah gehuisvest was.⁹⁵ Ook worden elektriciteitsinstallaties aangevallen wat heeft geleid tot het uitvallen van de elektriciteitsvoorziening in Tyrus en Sidon. Hezbollah claimt een Israëlische transporthelikopter van het type CH-53 te hebben neergeschoten. Mogelijk is de helikopter geraakt door een anti-tank raket.⁹⁶

13 augustus 2006

De laatste dag voor het ingaan van het staakt het vuren op maandag 14 augustus om 08.00 lokale tijd zijn nog intensieve bombardementen uitgevoerd in zuid-Beiroet zoals bruggen en wegen die nog een verbinding mogelijk maakten met Syrië en enkele benzine stations.⁹⁷ Ook

⁹¹ Zie <www.mfa.gov.il/MFA/Terrorism-+Obstacle+to+Peace/Terrorism+from+Lebanon-+Hizbullah/Summary%20of%20IDF%20operations%20against%20Hizbullah%20in%20Lebanon%2012-Aug-2006>, bezocht 12 december 2008.

⁹² Arkin, op. cit, p. 233.

⁹³ Ibid, 234.

⁹⁴ Ibid, 236.

⁹⁵ Ibid, 239.

⁹⁶ Zie <www.mfa.gov.il/MFA/Terrorism-+Obstacle+to+Peace/Terrorism+from+Lebanon-+Hizbullah/Summary%20of%20operations%20against%20Hizbullah%20in%20Lebanon%2012-Aug-2006>, bezocht 12 december 2008.

⁹⁷ Arkin, op. cit, p. 239.

zijn enkele voertuigen aangevallen waarvan werd aangenomen dat ze werden gebruikt voor het vervoeren van wapens.⁹⁸

14 augustus 2006

In de laatste uren voor het ingaan van het staakt het vuren zijn nog 178 doelen aangevallen door de IAF, voornamelijk in de buurt van Sidon, Tyrus en Khiam.

3.4. Overzicht inzet IAF

Na afloop van de oorlog heeft de IDF verklaard dat de Israëlische luchtmacht met een deel van haar middelen ongeveer 15.500 sorties heeft gevlogen boven Libanon. Deze missies zijn in Tabel 1 onderverdeeld.⁹⁹

De meeste gevechtsvluchten zijn uitgevoerd door de Israëlische F-15I, F-16C/D en F-16I vliegtuigen (ongeveer 100 toestellen). De IAF bezit ongeveer 25 F-15I toestellen en ongeveer 20 F-16I *block 50* vliegtuigen. Aangezien de F-16I wordt afgeleverd met een snelheid van ongeveer twee vliegtuigen per maand, kan worden gesteld dat het merendeel van de luchtaanvallen op doelen in Libanon is uitgevoerd door de F-16 vloot van 126 F-16 C/D toestellen. De F-15I's zijn voornamelijk gebruik voor het afwerpen van zogenaamde *bunker-busters* tegen ondergrondse doelen. De helikopter gevechtsmissies zijn gevlogen door een 48-tal AH-1 *Tsefa* en AH-64 *Peten* helikopters.¹⁰⁰

Wapensysteem	Type	Naam	Aantal missies
Vastvleugelig	F-15I	Ra'am (Thunder)	10.000 oorlogsmissies
	F-16 C/D	Barak (Lightning)	
	F-16I	Sufa (Storm)	
Helikopter (aanval)	AH-1	Tsefa (Viper)	2.000 oorlogsmissies
	AH-64	Peten (Cobra)	
Helikopter (transport)	CH-53 A/D 2000	Yas'ur (Petrel)	1.000 SAR101 en 1.200 transportmissies
	S-70 A / UH-60L	Yanshuf (Owl)	
Onbemand	Scout	Zahavan (Oriole)	1.300 verken- ningsvluchten
	Searcher	Chugla (Pheasant)	
	Hunter	Cachileet (Magpie)	
	Hermes		
	Harpy		

Tabel 1: Missies IAF

De IAF heeft tijdens de oorlog ongeveer 12.000 bommen en raketten afgevuurd op diverse doelen in Libanon. Hieronder vallen lasergeleide bommen (inclusief de BLU-109 bom, die vooral geschikt is om te worden ingezet tegen harde doelen), GPS-geleide bommen, elektro-optisch-geleide bommen. De gebruikte bommen vallen vooral in de 1000 en 2000 Lbs. klasse¹⁰². Ter vergelijking, de Koninklijke Luchtmacht gebruikt voornamelijk 500 Lbs. bom-

⁹⁸ Zie <www.mfa.gov.il/MFA/Terrorism-+Obstacle+to+Peace/Terrorism+from+Lebanon-+Hizbullah/Summary%20of%20IDF%20operations%20against%20Hizbullah%20in%20Lebanon%2013-Aug-2006>, bezocht 12 dec 2008.

⁹⁹ <www.globalsecurity.org/military/world/Israel/iaf-equipment.htm>, bezocht 22 december 2008.

¹⁰⁰ <www.tau.ac.il/jcss/balance/Israel.pdf>, Jaffe Centre for Strategic Studies, Tel Aviv University, 2006, bezocht 22 december 2008. Genoemde helikopters zijn ook bekend onder de naam AH-1 Cobra en AH-64 Apache, aangezien de IAF een unieke configuratie heeft, zijn er andere namen aan gegeven.

¹⁰¹ SAR: *Search and Rescue*, het redden van (gewond) personeel dat zich in noodsituaties bevindt.

¹⁰² Arkin, op. cit., p. 64.

men tijdens inzet in het kader van ISAF. Mogelijk is tijdens de bombardementen op de hoofdkwartieren van Hezbollah in Beiroet gebruik gemaakt van de GBU28, een 5000 Lbs. zogenaamde *bunker buster*. Deze wapens werden vooral ingezet tegen ondergrondse doelen door de IAF F-15's.¹⁰³ Daarnaast is gebruik gemaakt van de CBU58/71 clusterbom en een aantal ongeleide bommen. Helaas ontbreekt informatie over de verhouding tussen *precision* en *non-precision weapons*. De helikopters hebben voornamelijk gebruik gemaakt van lasergeleide *Hellfire* raketten.

De IAF heeft ook uitgebreid gebruik gemaakt van onbemande vliegtuigen (UAV) als de *Searcher 2* en de *Hermes 450*. Deze UAV's waren in staat om *real time targeting* informatie te zenden naar de cockpits van alle gevechtsvliegtuigen, zowel *fixed-* als *rotary wing*. Deze UAV's zijn veelal ingezet om het systeem van *find, fix & target* te ondersteunen. Hierbij is het hoofddoel het vinden van doelen, daarna het vaststellen van de precieze locatie en vervolgens zorgen dat zo snel mogelijk vliegtuigen of helikopters naar dat doel worden gestuurd om het doel uit te schakelen. Vooral bij de bestrijding van de mobiele raketlanceerinstallaties is het van belang dat de tijd tussen waarneming en aanval zo kort mogelijk is, anders is het doel al weer verdwenen. Ook wordt deze methodologie toegepast bij het vinden en aanvallen van leiders van Hezbollah. De IAF heeft in de afgelopen jaren erg veel ervaring opgedaan in het verfijnen van het gehele proces van wat binnen NAVO *Time Sensitive Targeting* wordt genoemd. Naast de detectie is het van belang dat een juiste identificatie plaatsvindt en dat een aanval op het geïdentificeerde doel wordt goedgekeurd door of namens de Israëlische regering. Voor een aantal doelgroepen als militair materieel en legitieme doelen in overeenstemming met de geweldsinstructies is de verantwoordelijkheid voor het nemen van de beslissing al dan niet een doel aan te vallen gedelegeerd naar een lager operationeel niveau binnen de IDF. Naast onbewapende, onbemande vliegtuigen heeft de IAF ook de *Harpy* ingezet, een onbemand vliegtuigje dat in staat is om bewapening mee te nemen en af te vuren. Het is onbekend of dit vliegtuigje daadwerkelijk is ingezet om bewapening af te vuren.

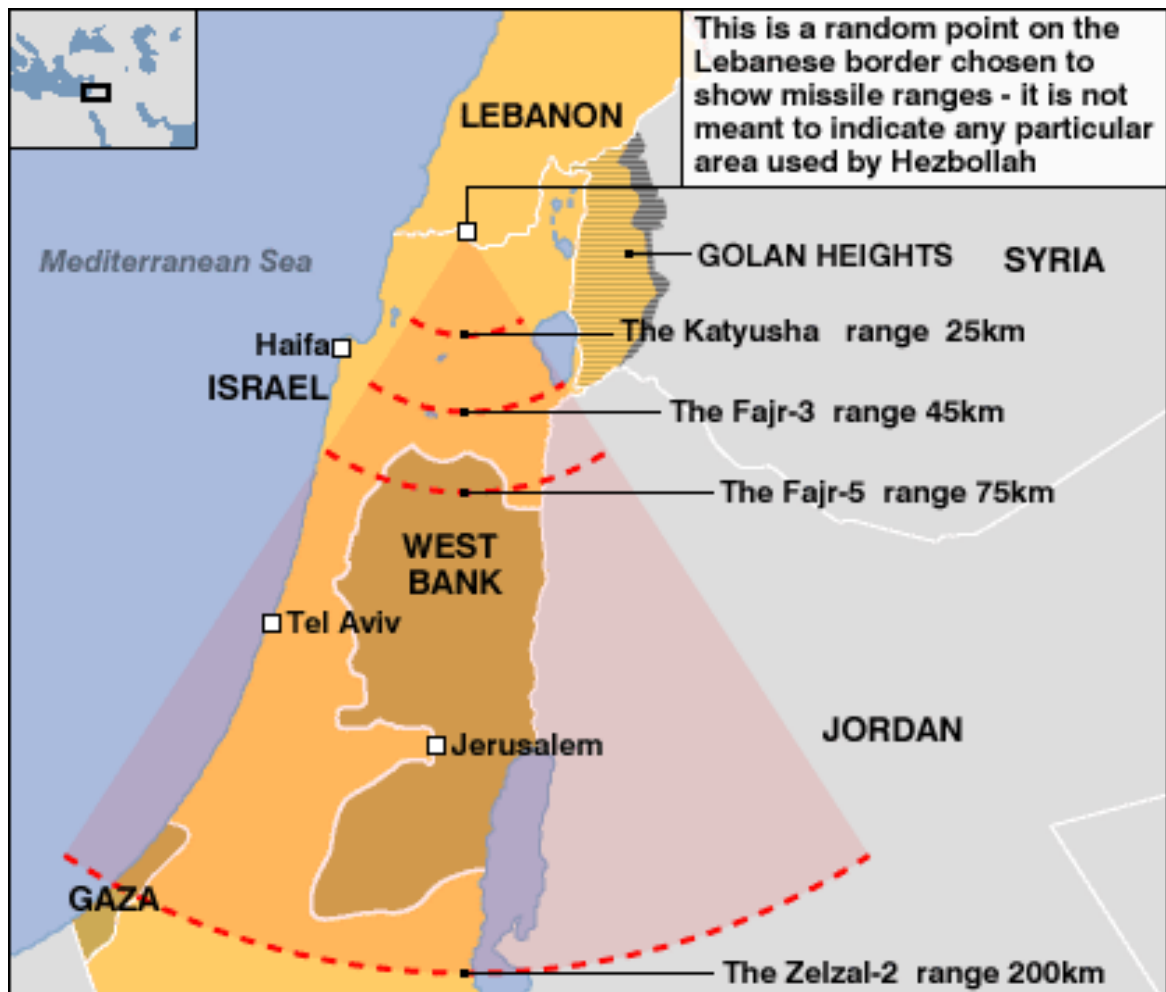
3.5. Doelstellingen gerealiseerd?

Zoals eerder vermeld zijn door de Israëlische regering een aantal doelstellingen geformuleerd die werden nagestreefd door het militair optreden. Per doelstelling zal worden bekeken of deze is gerealiseerd en in welke mate dat is gebeurd. Hierbij dient meteen enig voorbehoud in acht te worden genomen in verband met de geclaimde of geconstateerde effecten afgezet tegen de beoordeling van de behaalde resultaten door de tegenstander.

3.5.1. Het verwijderen van Hezbollah uit de grensgebieden met Israël.

Israël had twee belangrijke redenen om Hezbollah te verwijderen uit de grensgebieden met Israël. De eerste reden had te maken met de mogelijkheid van Hezbollah om te infiltreren in het noordelijk deel van Israël en de tweede reden, mogelijk nog belangrijker was het onderdrukken van de raketdreiging.

¹⁰³ Nadat in eerste instantie IAF F-16's een bunkercomplex van Hezbollah hadden aangevallen met 23 ton aan bommen en het complex niet was vernietigd, heeft de IAF met een versnelde procedure de GBU 28 verworven. Het contract daarvoor was al in 2005 opgesteld, zie Ari Egozi, 'Israeli air power falls short', *Flight International*, 1 August 2006.

Figuur 5: Bereik Hezbollah raketten (Bron BBC News website)

Israëlische experts hebben volgens Cordesman geschat dat Hezbollah ergens tussen de 10.000 en 16.000 *Katyusha* raketten in haar bezit zou kunnen hebben gehad bij de aanvang van de oorlog. Hij geeft wel aan dat de schattingen een foutmarge van ongeveer 5.000 raketten zou kunnen hebben. Dit zou komen doordat kort voor de oorlog Syrië haar leveranties heeft geïntensiveerd en dat later is ontdekt dat Syrië meer raketten had geleverd dan waar initieel van werd uitgegaan.¹⁰⁴ In de eerste dagen van het conflict was de IAF er dan ook veel aan gelegen om vooral de lanceerinstallaties voor de middellange en lange afstandsrocketten te lokaliseren en te vernietigen. Deze raketten waren in staat om vanuit Libanon zelfs Tel Aviv te bereiken of volgens anderen zelfs elk doel in Israël (zie Figuur 5). Dit was een nieuwe dreiging voor Israël waartegen krachtig moest worden opgetreden.

Volgens Cordesman zijn in de eerste aanvalsgolf van de IAF ongeveer 18 van de 19 tot 21 lanceerinstallaties van deze middellange en lange afstandsrocketten vernietigd.¹⁰⁵

Na de eerste aanvalsgolf, die ongeveer 35 minuten duurde, zou generaal Halutz aan Olmert hebben verteld dat alle langeafstandsrocketten zouden zijn vernietigd en dat de oorlog was gewonnen.¹⁰⁶ Beiden waren er van overtuigd dat hiermee een *shock and awe* effect was bereikt

¹⁰⁴ Zie: Anthony H. Cordesman, *Preliminary "Lessons" of the Israeli-Hezbollah War*, (CSIS, Washington, D.C., 2006), p. 5.

¹⁰⁵ Ibid.

¹⁰⁶ Arkin, op. cit., p. 128.

wat resulteerde in een historisch resultaat voor de Israëlische luchtmacht. Volgens Arkin kan echter de claim van het vernietigen van 90% van de Hezbollah lanceerinrichtingen van de langeafstandsraketten niet worden gestaafd aan de hand van feiten en *mission reports*.¹⁰⁷ De meeste analisten roemen echter de Israëlische inlichtingendienst die ertoe heeft bijgedragen dat de dreiging die uitging van de langeafstandsraketten in de loop van de eerste twee dagen is gereduceerd tot ongeveer 20%. De meeste raketten voor de middellange en lange afstand waren van Iranese en Syrische makelij. Zoals aangegeven in Figuur 5 zijn er diverse soorten raketten door Hezbollah ontvangen die een aanzienlijke reikwijdte hebben. Het is onbekend waarom de systemen die niet door de IAF zijn vernietigd niet zijn ingezet. Uzi Rubin geeft voor het uitblijven van de beschietingen met de Iraanse lange afstandsraketten drie mogelijke verklaringen.¹⁰⁸ De eerste mogelijkheid is dat, er geen Iraanse raketten waren in Libanon, een verklaring die hij erg onwaarschijnlijk acht, gezien uitslatingen van Iraanse bronnen die openlijk hebben beweerd dat Hezbollah in het bezit was van de *Zelzal*-2 raket. Een tweede verklaring is dat de raketten en hun lanceerinstallaties allemaal zouden zijn vernietigd bij de Israëlische aanval op 13 juli. Dit is door latere gegevens tegengesproken. Bij een luchtaanval van de IAF op een doel op een kleine afstand van Beiroet op 17 juli is een raket onbedoeld ontstoken en gelanceerd. Analisten hebben aan de hand van foto- en filmbeelden vastgesteld dat het om een *Zelzal* raket zou gaan.¹⁰⁹ De derde verklaring tenslotte is dat de Iraanse overheid geen toestemming heeft gegeven voor de inzet van deze wapens. Deze verklaring wordt door Rubina als de meest waarschijnlijke aangehouden en wordt ook geverifieerd door Iraanse uitslatingen.¹¹⁰

Ondanks alle aandacht van de IAF om de capaciteit van Hezbollah om raketten te lanceren te vernietigen, bleek Hezbollah in staat dagelijks een grote hoeveelheid *Katyusha* raketten af te vuren vanaf de grensstrook richting Israël. Van de ongeveer 4000 raketten die tijdens de oorlog op Israël zijn afgevuurd, wordt aangenomen dat 90% hiervan *Katyusha* raketten waren. Volgens Hezbollah zijn echter veel meer raketten op Israël afgevuurd. Deze discrepantie is volgens het rapport van Human Rights Watch te verklaren doordat Israël alleen de raketten meetelde die zijn afgevuurd op civiele doelen terwijl de raketten die waren gericht en mogelijk ook geland op of in de nabijheid van militaire doelen niet zijn meegenomen in de totalen.¹¹¹ Hezbollah leider Nasrallah heeft tijdens een speech op 9 augustus 2006 op Al Manar televisie beweerd dat “we assert to you that these rockets were guided by God and are guided technically and are not fired indiscriminately”.¹¹²

¹⁰⁷ Ibid.

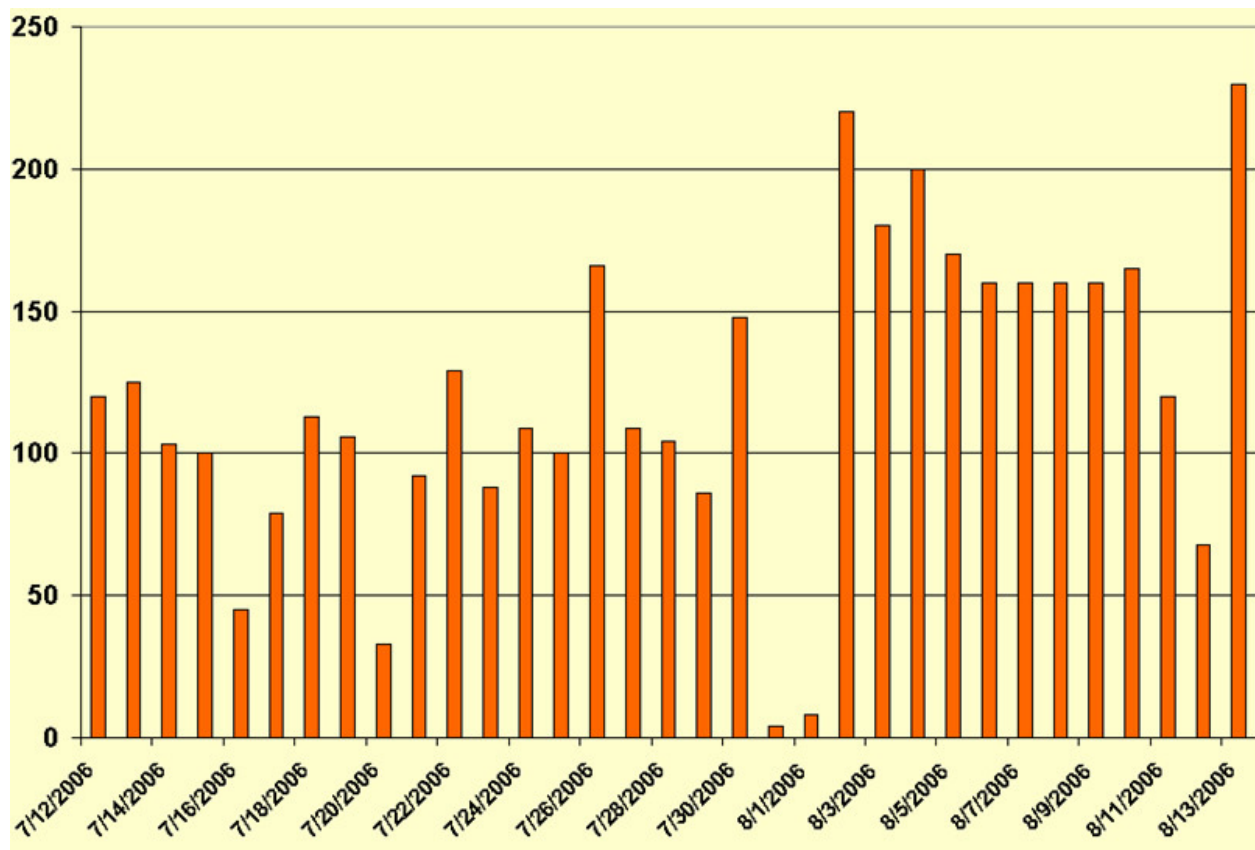
¹⁰⁸ Uzi Rabin, *The Rocket Campaign against Israel during the 2006 Lebanon War*, (Ramat Gan 2007), p. 6.

¹⁰⁹ Alon B. David, ‘Israel to counter Hizbullah forces’, *Janes Defence Weekly*, 26 July 2006, p. 6.

¹¹⁰ Diverse Iraanse uitslatingen wijzen op een politiek van terughoudendheid bij de oorlog tussen Hezbollah en Israël. Zie bijvoorbeeld de uitslating van Iraanse Armed Forces Chief of Staff Maj. Gen. Hassan Firoozabadi’s dat “Iran will never be brought into the Lebanon War from the military standpoint” in ‘Iran Will Never Enter Lebanon War’, Official, *Islamic Republic News Agency*, July 22, 2006, <www1.irna.ir/en/news/view/line-17/0607223773135341.htm>, bezocht 22 december 2008.

¹¹¹ “One senior Hezbollah official told Amnesty International that the number of rockets fired was around 8,000.” Amnesty International, “Under Fire: Hezbollah’s Attacks on Northern Israel,” AI Index: MDE 02/025/2006, September 14, 2006, footnote 4. <web.amnesty.org/library/Index/ENGMDE020252006?open&of=ENG-366>, bezocht 24 december 2008.

¹¹² Een Engelse vertaling van deze speech is te lezen op: <www.aimislam.com/forums/index.php?showtopic=457&st=40>, bezocht 24 december 2008

Figuur 6: Raketinslagen per dag (Bron Arkin)

Veel van de raketaanvallen die zijn uitgevoerd waren volgens Hezbollah gericht tegen de IDF, echter, vanaf 13 juli heeft zij ook gedreigd om burgerdoelen als legitieme doelen te zien als Israël zou continueren om bij haar aanvallen de Libanese bevolking niet te ontzien.¹¹³

Bovenstaande houdt in dat gemiddeld ongeveer 115 raketten per dag werden afgevuurd. Meer gedetailleerde verslagen laten een variabele intensiteit zien met een toename van het aantal beschietingen in de tweede helft van het conflict, met een piek van 240 raketten op 3 augustus. Een mogelijke verklaring voor het feit dat de Hezbollah raketten in zulke grote aantallen kon lanceren moet worden gezocht in het feit dat in de periode na de Israëlische terugtrekking uit Libanon in 2000, de Hezbollah bezig is geweest met het opzetten en inrichten van een infrastructuur gericht op het bestrijden van de IDF op- en vanaf Libanees grondgebied. Voor dit doel zijn onder andere ondergrondse wapenopslagplaatsen en tunnel-systemen gebouwd.

Een aanvullende reden voor de grote onnauwkeurigheid in de ramingen van de grootte van de Hezbollah arsenalen kan worden gevonden in het feit dat in de jaren voorafgaande aan deze oorlog de General Security Services (GSS) van Israël de focus meer op de Gazastrook hebben gehad.¹¹⁴ Dit werd mede veroorzaakt door budgettaire beperkingen. Op haar beurt is Hezbollah zich zeer bewust geweest van de capaciteiten van de GSS en heeft een strikte

¹¹³ Rapport Human Rights Watch, *Civilians under Assault, Hezbollah Rocket Attacks on Israel in the 2006 War*, (New York 2007), 97.

¹¹⁴ Yoaz Hendel, 'Failed Tactical Intelligence in the Lebanon War', *Strategic Assessment*, JCSS, Vol. 9 No. 3, November 2006

geheimhouding weten vast te houden door op geavanceerde manier informatie, en de overdracht daarvan te versluieren. De GSS heeft zich grote moeite getroost om het communicatiesysteem van Hezbollah te penetreren, wat een grote uitdaging bleek te zijn. Door een goede geheimhouding van de kant van Hezbollah over de wapenleveranties en bijbehorende transporten is Israël alleen bij benadering in staat geweest de typen wapens en de aantallen daarvan vast te stellen.¹¹⁵

Daarnaast is de rol van de UNIFIL macht niet duidelijk. Deze VN troepen waren gemandateerd om toezicht te houden op de terugtrekking van de IDF en het assisteren van de Libanese overheid bij het herstellen van de autoriteit in het grensgebied met Israël.¹¹⁶ Ondanks de aanwezigheid van UNIFIL heeft Hezbollah jarenlang kunnen werken aan het fortificeren van de grensstrook met Israël en het bouwen en op voorraad brengen van een substantieel aantal wapenopslagplaatsen.

Een van de grootste problemen van de IDF bij de bestrijding van de raketdreiging was dat Hezbollah gebruik maakte van de Libanese bevolking en haar infrastructuur als schild. Zo zijn veel lanceerinrichtingen waargenomen naast ziekenhuizen, scholen en moskeeën. Ook waren raket lanceeropstellingen bekend die waren geplaatst op de daken van appartement-complexen. Dit heeft de IDF voor een *targeting* dilemma gesteld; kunnen deze doelen wel of niet worden aangevallen, daarbij het risico lopend dat de nevenschade zeer groot is en vooral wordt aangericht aan objecten en mensen die met de oorlog als zodanig niets van doen hebben?

In de media zijn vooral beelden gepresenteerd van raketten die werden gelanceerd vanaf grote, mobiele installaties. Bij die lanceringen kwam enorm veel vuur en rook vrij en vanwege de grootte was de elektronische signatuur onmiskenbaar. Hezbollah heeft in de meeste gevallen echter gebruik gemaakt van geïmproviseerde lanceerinrichtingen, vaak zelf met een simpele afstandsbediening of een vertraging op het afvuren. Door deze handelswijze was het *counterbattery fire* van de IDF vaak niet succesvol, bij een aanval die wel succesvol was werd slechts een al gebruikte lanceerinstallatie vernietigd.

De hierboven beschreven methoden van Hezbollah hebben er mede toe bijgedragen dat de IDF als incompetent werd afgeschilderd in haar pogingen de raketbeschietingen te stoppen maar ook dat de IDF geen respect had voor de bevolking van Libanon in haar pogingen de raketdreiging aan te pakken en *collateral damage* als niet relevant werd beoordeeld. Door het eerder geschetste beeld van de grote, opvallende lanceerinstallaties wordt het publiek voorgehouden dat de IDF met opzet allerlei civiele schade heeft aangericht. Om niet alleen het beeld te geven van de grote, opvallende lanceerinrichtingen heeft de IAF een aantal beelden op het internet geplaatst waarbij duidelijk moest worden dat er veelvuldig sprake was van

¹¹⁵ Zie Nasrallah's speech van 23 mei 2006 op de website van Hezbollah, <www.hizbollah.tv>: 'Israelis use codes and closed circuits in communicating among themselves. We have no need for those. If our neighbourhood and village people hold conversations, no machine and no electronics wizard can decipher the hints and symbols used by our people. This is the popular essence of our warriors'. Bezocht 22 december 2008.

¹¹⁶ <www.un.org/Depts/dpko/missions/unifil/mandate.html>, het gebied van verantwoordelijkheid van UNIFIL is weergegeven op <www.un.org/Depts/Cartographic/map/dpko/unifil.pdf>, bezocht 22 december 2008.

het gebruik van geïmproviseerde lanceerinrichtingen in de directe nabijheid van huizen, scholen, ziekenhuizen en moskeeën.¹¹⁷

Figuur 7: Korte afstand raketlanceerinstallatie, grotendeels onder de grond (bron IDF)

Figuur 8: Ondergrondse deel van raketlanceerinstallatie (bron IDF)

¹¹⁷ Voor een uitgebreide weergave van deze werkwijze: Dr Reuven Erlich, *Hezbollah's use of Lebanese civilians as human shields*, (Ramat Hasharon 2006).

Deze acties hebben voor enige mate van begrip gezorgd maar gelijktijdig de vraag opgeroepen of er geen andere manier was om de doelen uit te schakelen, hierbij meer rekening houdend met het beperken van de nevenschade die al dan niet opzettelijk werd aangericht. Israël heeft gedurende het conflict continue beweerd dat de burgerbevolking van Libanon zo veel mogelijk zou worden gespaard, zo zijn burgers meerdere malen door het uitstrooien van pamfletten opgeroepen zich te verwijderen van plaatsen waar activiteiten door Hezbollah werden ontplooid.

Figuur 9: Mobiele Katyusha lanceerinrichting op auto (bron <www.hizbollah.tv>)

Vanuit een militair oogpunt is wat de IAF heeft gepresteerd in haar acties tegen de raketdreiging indrukwekkend. Zo worden op 11 augustus 3 salvo's raketten voor de middellange afstand afgevuurd op Haifa vanuit de omgeving van Tyrus, in Libanon. Volgens Ophir¹¹⁸ worden de lanceerinrichtingen binnen minuten na de eerste lanceringen vernietigd. Bij de acties worden secundaire explosies waargenomen, die er op kunnen duiden dat nog niet alle raketten waren gelanceerd op het moment van de Israëlische tegenaanval. In het totaalbeeld van de dreiging is de opsporing- en aanvalscapaciteit een druppel op de gloeiende plaat, maar het is wel een indicatie voor de geavanceerde methodieken en technologie die door de IAF en de IDF worden gebruikt voor het opsporen, identificeren en aanvallen van de raketlanceerinstallaties. Ophir geeft aan dat hij vermoedt dat de zoektocht naar – en de vernietiging van de lanceerinrichtingen het grootste deel van de capaciteit van de IAF heeft gebonden. Hij geeft in zijn artikel ook aan dat gezien de enorme inspanningen die de IAF zich heeft getroost op dit vlak en rekening houdend met de technologische ontwikkelingen het onwaarschijnlijk is dat de resultaten van *airpower* tegen de lanceerinstallaties een significante verbetering zullen laten zien.

¹¹⁸ Noam Ophir, 'Look Not to the Skies: the IAF vs. Surface to Surface Rocket Launchers', *Strategic Assessment*, JCSS, Vol 9 no 3, November 2006, p 1.

3.5.2. Verbeteren van ‘concept of operations’

Het lokaliseren en vernietigen van de lanceerinrichtingen van de raketten die door Hezbollah worden gebruikt was een groot probleem. De raketten zijn vrij gering van formaat en de benodigde lanceerinrichtingen kunnen variëren van een simpele driepoot tot een pick-up truck met daarop bevestigd een lanceerinstallatie voor één of meerdere raketten. Vanuit een verdedigend oogpunt is het uiteraard wenselijk dat de lanceerinrichting wordt vernietigd voordat deze kan worden gebruikt. Aangezien de installaties die noodzakelijk zijn voor de lancering van de raketten voor de korte en middellange afstand klein, mobiel en eenvoudig zijn, is de waarneming van deze systemen moeilijk. In het stadium dat vooraf gaat aan de fase van lancering zijn de lanceerinrichtingen vrijwel niet te onderscheiden van andere voertuigen. Daarnaast bereidt Hezbollah de lancering voor op locaties die vanuit de lucht niet of nauwelijks zijn waar te nemen, zoals in garages of op binnenplaatsen van gebouwen.

Voor het continue observeren van het grondgebied waar vandaan de lanceringen zouden kunnen plaatsvinden, is een uitgebreide waarnemingscapaciteit nodig in de vorm van onder andere UAV's (onbemande observatievliegtuigen). Daarnaast is het mogelijk door een gedegen analyse van het terrein en beeldmateriaal een aantal lanceerposities en mogelijk locaties voor wapenopslag te identificeren. Op het moment dat de lancering daadwerkelijk plaatsvindt, verandert de situatie aanmerkelijk. : Veelal zijn er goede visuele aanwijzingen die van grote afstand zijn waar te nemen. Hierbij moet worden gedacht aan het omhoog brengen van de lanceerbuizen, het veroorzaken van veel rook en vuur, het veroorzaken van een bepaald traject door de lucht met een projectiel maar ook aan het uitstralen van een grote hoeveelheid Ultra Violet licht, wat een indicatie is voor het lanceren van een raket. Deze veranderingen zijn zowel bij dag als bij nacht waarneembaar.

Alles valt of staat bij de mogelijkheid om deze veranderingen te detecteren. Voor deze observatie wordt vooral gebruik gemaakt van onbemande vliegtuigen die een beperkt gebied kunnen waarnemen. Voor de permanente observatie van het gebied van waaruit Hezbollah raketten op Israël zou kunnen afvuur is een zeer groot aantal van deze platforms nodig. Naast deze continue observatie zal ook voortdurend een beroep moeten kunnen worden gedaan op wapenplatforms voor de aanval die de wapens meevoeren en lanceren tegen deze raketlanceerinstallaties. Deze aanpak van de verdediging tegen raketaanvallen vergt Gezien het grote landoppervlak waarvandaan de tegenstanders van Israël hun raketten op Israël kunnen lanceren, vereist permanente observatie ervan een groot aantal sensorplatforms, en dus ook een grote financiële inspanning.

Het was opvallend, volgens Ophir, dat de IAF de gehele maand die de oorlog duurde, in staat is geweest om grote gebieden onder observatie te houden en waar nodig de geïdentificeerde lanceerinrichtingen aan te vallen, opvallend omdat een deel van de capaciteit van de IAF nog steeds beschikbaar was voor het ondersteunen van de landmachteenheden en het uitvoeren van interdictiemissies. Zorgwekkend was tegelijkertijd evenwel dat de dreiging van de korteafstandsraketten onverminderd bleef en dat de acties van de IAF weinig invloed hadden op het aantal raketten dat Hezbollah op Israël heeft afgevuurd in deze oorlog. Analyses van de IDF laten zien dat zij er van uit gaan slechts een klein deel van de *Katyusha* raketten te hebben vernietigd maar wel in staat zijn geweest om de herbevoorrading tijdens de oorlog vanuit Syrië en Iran tot stilstand te brengen. Israël claimt echter niet dat ze in staat zijn geweest de raketdreiging significant hebben weten te beperken.

Dat wil niet zeggen dat de luchtacties zonder resultaat waren. Zo ziet hij het effectief weren van dreiging van de zogenaamde “low observable time sensitive targets” als een van de belangrijkste verdiensten van de IAF. Ophir gaat in zijn analyse zo ver dat hij stelt dat de verklaring van de verdiensten van de IAF op dit vlak vooral moeten worden gevonden in de combinatie van geavanceerde methoden van het verzamelen van inlichtingen en de snelle aanval. Hij beweert zelfs dat het niet geheel ondenkbaar is dat de relatief geringe aantal raketten dat is afgevuurd op Haifa een direct gevolg is geweest van de effectiviteit van de IAF. Omdat Hezbollah veel gebruik heeft gemaakt van lanceerinrichtingen die bestonden uit slechts één enkele lanceerbuis, waarvan er zeer veel waren en deze werden verspreid door de regio, was het reageren op alle lanceringen als het zoeken naar een speld in een hooiberg. Ophir besluit zijn analyse met de opmerking dat de IAF het niet alleen zal kunnen. Er is ook nadrukkelijk ondersteuning noodzakelijk van speciale eenheden en artillerie, ondanks de hoge kosten die hieraan zijn verbonden. Alleen met een geïntegreerde benadering kan een adequate verdediging worden gerealiseerd.

3.5.3. Het toebrengen van een significante slag aan Hezbollah's militaire capaciteiten om daarmee een einde te maken aan de militaire dreiging vanuit Libanon

Hezbollah had zijn commandocentrales en andere kantoren niet in militaire complexen ver weg van de civiele infrastructuur ondergebracht maar juist in appartementencomplexen en huizen. Vanaf de buitenkant bleken deze voorzieningen niet of nauwelijks herkenbaar als iets anders dan een woning. Door Hunnerwadel¹¹⁹ wordt opgemerkt dat een organisatie als Hezbollah relatief weinig last heeft van de aanvallen op haar infrastructuur, sterker, ze spinner er garen bij. Door de onvermijdelijke *collateral damage* die wordt aangericht aan de burgerbevolking en civiele infrastructuur kan in dit geval door Hezbollah de propaganda tegen Israël effectief worden gestuurd. Hezbollah heeft meermalen aangegeven verbijsterd te zijn over het gemak waarmee de IDF omgaat met het feit dat bij alle gevechtsacties enorm veel nevenschade wordt veroorzaakt en blijkbaar ook wordt geaccepteerd. Human Rights Watch heeft Israël in een aantal gevallen beschuldigd van het begaan van oorlogsmisdaden door het aanvallen van burgerdoelen. Dit is op zich opmerkelijk want Hezbollah kan op haar beurt ook worden beschuldigd vanwege het opzettelijk onderbrengen van haar strijders en strijdmiddelen in de civiele infrastructuur. Nasrallah heeft voor de oorlog openlijk aangegeven:

[Hezbollah Fighters] live in their houses, in their churches, in their fields, in their farms and in their factories, you can't destroy them the way you would destroy an army.¹²⁰

Arkin stelde vast dat veel doelen die door diverse organisaties waaronder de lokale Libanese overheden, Human Rights Watch en Amnesty International als vernietigd worden omschreven, vaak slechts schade hebben opgelopen die relatief eenvoudig is te herstellen en dat er van vernietiging nog geen sprake was.¹²¹

Een tweede doel dat werd beoogd met het uitschakelen van de operationele infrastructuur is dat de leiding van Hezbollah niet langer in staat zou zijn haar strijders effectief aan te sturen. Ook dit past weer in de methodologie waarbij een tegenstander wordt beschouwd als een systeem, waarbij de elementen van command and control van levensbelang zijn voor het

¹¹⁹ Hunerwadel, The merge, 'Israel's Failure, Why?', *Air and Space Power Journal*, Winter 2007, <www.airpower.maxwell.af.mil/airchronicles/apj/apj07/win07/hunerwadel.html>, bezocht 26 Feb 2009

¹²⁰ Staff Editorial, 'Whose War Crimes?', *Wall Street Journal*, 11 December 2006.

¹²¹ Arkin, op. cit, p. 77.

effectieve optreden van het systeem. Een analyse van organisaties als onder andere Hezbollah laten echter zien dat zij eerder zijn opgebouwd uit een groot aantal semi-autonome cellen die in staat zijn op te treden zonder een duidelijke sturing van een hoger echelon. Hierdoor hebben de aanvallen op commando faciliteiten slechts een zeer beperkt effect. Mede hierdoor werd Israël verweten weinig scrupules te hebben ten aanzien van het aanval- len van burgerdoelen en het maken van burgerslachtoffers.

Een van de grootste uitdagingen waarvoor de IAF zich gesteld zag was het aanvallen van de Hezbollah commando posten. Deze faciliteiten waren veelal in of onder appartementen- complexen ingericht en konden niet worden vernietigd zonder enige mate van nevenschade te veroorzaken. Volgens Cordesman heeft een groot deel van de aanvallen op de Hezbollah faciliteiten een averechts effect gehad. Omdat de IDF niet in staat was aan te tonen dat in de aangevallen doelen substantiële hoeveelheden wapens en munitie lagen opgeslagen, heeft de Hezbollah een op een effectieve manier aan de wereld duidelijk gemaakt dat het Israël niet alleen om Hezbollah was te doen, maar dat het met hetzelfde gemak de Libanese bevolking wilde aanvallen. Daarnaast bestaan de Hezbollah hoofdkwartieren niet uit faciliteiten met veel *high tech* apparatuur. Door deze hoofdkwartieren te vernietigen en onvermijdelijk enige vorm van *collateral damage* te veroorzaken heeft Israël zich verzekerd van meer vijandigheid tegen zich dan dat het een tactisch voordeel heeft opgeleverd.¹²²

Om effectief op te kunnen treden tegen het vermogen van Hezbollah om *command and control* te blijven uitvoeren was het van belang dat de communicatiemiddelen, waarvan de organisatie gebruik maakte, uit te schakelen. Volgens Israël maakte Hezbollah op uitgebrei- de schaal gebruik van de Libanese televisiezender Al Manar, in Beiroet. Door deze zender worden tot ongeveer 200 miljoen kijkers bediend via de satelliet. Hezbollah heeft Al Manar uitgebreid gebruikt voor het verspreiden van propaganda berichten. De IAF is niet in staat geweest de volledige capaciteit van Al Manar te vernietigen. Wel hebben luchtaanvallen plaats gevonden op 12 juli en de dagen erna op de faciliteiten van Al Manar en het door Hezbollah geleide radio station Al-Nour. De internationale pers heeft met verontwaardiging gereageerd op de aanvallen op deze zenders. Israël claimt dat ze zijn gebruikt voor het ver- heerlijken van zelfmoordaanslagen en dat de netwerken werden gebruikt voor C2 doelein- den van Hezbollah. De onderzoekscommissie van de VN heeft na afloop van de oorlog de *targeting* van Al Manar ter discussie gesteld, vooral aan de legitimiteit van de aanval werd getwijfeld. Volgens deze commissie zou een aanval alleen kunnen worden gelegitimeerd indien deze zenders zouden worden gebruikt voor het oproepen tot het plegen van oor- logsmisdrijven, misdrijven tegen de menselijkheid en het aanzetten tot genocide.¹²³ De commissie brengt wel een nuancering aan in haar oordeel door te stellen dat zij onderkent dat Al Manar wordt gebruikt voor het verspreiden van Hezbollah propaganda en dat dit niet kan worden vastgesteld van de andere zenders in Libanon die ook zijn aangevallen. Volgens de commissie was dit niet aan de orde. Israël claimt echter dat via Al Manar het uitvoeren van zelfmoord aanslagen werd verheerlijkt.

Hezbollah maakte gebruik van twee belangrijke elementen in haar strijd tegen Israël, te weten *Standoff Firepower* en de tactiek om de IDF uit te putten¹²⁴. *Standoff firepower*, de door

¹²² Cordesman, op. cit., p 7.

¹²³ UN, *Report of the Commission of Inquiry on Lebanon pursuant to Human Rights Council Resolution. S-2/1, A/HRC/3/2*, (New York, 2006), p. 37-38.

¹²⁴ Gabriel Siboni, op. cit, p. 63-64.

Hezbollah gebruikte raketten hadden verschillende bereiken en werden vanuit verschillende gebieden gebruikt. De raketten met een gering bereik (vooral *Katyusha* raketten) werden uiteraard in de zuidelijke helft van Libanon opgesteld. De raketten met een groter bereik (Fajr-3 en Fajr-5 medium range) werden voornamelijk in de Tyrus area opgesteld en noord van de Litani rivier. Ook is getracht om lanceringen te doen van nog noordelijker posities. De belangrijkste doelen van de raketaanvallen waren civiel van aard. De aanvallen zijn allemaal goed gecoördineerd uitgevoerd. Het beeld van gecoördineerde acties is niet aangetast gedurende de oorlog, een indicatie voor een zeer robuust *command and control* systeem binnen Hezbollah.

Naast het gebruik van *standoff firepower* is ook het uitputten van de IDF een belangrijk uitgangspunt geweest. Het uitgebreide gebruik van anti-tank raketten, mortieren en van obstakels, mijnen en *booby traps*, zijn hiervoor indicatief. Hezbollah is nauwelijks bezig geweest om zijn territorium te verdedigen maar trachtte vooral het de IDF zo moeilijk mogelijk te maken hoge verliezen toe te brengen, bij voorkeur van materieel met een hoge mediawaarde zoals tanks, andere gepantserde voertuigen en eventueel helikopters. Hezbollah heeft bij het opzetten van zijn acties op een gedegen manier gebruik gemaakt van zijn kennis van het terrein en de bestudering van de te verwachten naderingsroutes van de IDF.

De IAF heeft vanaf het begin van het conflict getracht de organisatorische en operationele infrastructuur van Hezbollah ver in Libanon schade toe te brengen. Dit werd voornamelijk gerealiseerd door aanvallen op *control centres*, communicatie systemen en gebouwen in de Dahiya wijk in Libanon, gebouwen waarvan bekend was dat ze als hoofdkwartier van de Hezbollah werden gebruikt. Analyse achteraf heeft geleerd dat in het bijzonder de organisatorische infrastructuur zoals hierboven aangegeven effectief is aangegrepen en grote schade is toegebracht. Na het conflict is door het Human Rights Council van de VN vastgesteld:

The devastation in Dahiyeh was extensive. The area had been subjected to very heavy aerial bombardment from apparently precision guided bombs. Whole buildings of 10 or more floors had completely collapsed. The bomb craters witnessed by the Commission were enormous, indicating the use of very heavy ordnance. There were still unexploded bombs in some buildings. There was a pattern in the bombing and some buildings had been hit several times. Three hundred twenty-six residential buildings were either damaged or destroyed in the southern suburbs.¹²⁵

Door het feit dat de slagkracht en inzet van Hezbollah gedurende het conflict niet noemenswaardig is aangetast, kan met enige terughoudendheid worden gesteld dat de operationele infrastructuur niet effectief is aangevallen of dat Hezbollah over voldoende veerkracht beschikte om de operationele commandovoering voort te zetten.

3.5.4. Militaire afschrikking naar Hezbollah en omliggende landen

Het bepalen of Israël in staat is geweest om bovenstaande doelstelling te realiseren kan pas na enige tijd worden geëvalueerd. Toch zijn er aanwijzingen die duiden op een langere termijn effect dat is bereikt. Zo heeft de Nasrallah, kort na het uitbreken van de gewelddadigheden beweerd dat als hij had geweten dat Israël zou reageren zoals het uiteindelijk heeft

¹²⁵ UN General Assembly, 'Implementation of General Assembly resolution 60/251 of 15 March 2006 getiteld Report of the Commission of Inquiry', (New York 2006), p. 33-34.

gedaan, Hezbollah mogelijk een andere koers zou hebben gekozen.¹²⁶ Dit is enigszins verbazingwekkend aangezien Hezbollah toch een aardig idee moet hebben gehad hoe de reactie van Israël zou zijn na haar voornemen om Israëlische militairen te ontvoeren. Hamas had enige weken voor het conflict in Zuid-Libanon een IDF militair ontvoerd en twee anderen gedood in de grensstrook met Gaza. Als reactie op die gebeurtenis voerde de IDF op 28 juni 2006 de operatie *Summer Rains* uit waarbij duizenden militairen zijn gemobiliseerd om de raketaanvallen vanuit de Gazastrook te onderdrukken en om de vrijlating van de ontvoerde militair te bewerkstelligen. De IAF heeft bovendien enkele selectieve bombardementsvluchten uitgevoerd en de IDF heeft zijn grondtroepen ingezet in de gehele Gazastrook.¹²⁷ De reactie van Nasrallah dient daarom met enige scepsis te worden beschouwd.

De omringende landen en sponsors van Hezbollah waren ten tijde van het conflict minder uitgesproken en hebben zich ook publiekelijk op de vlakte gehouden. Het gegeven dat Iran mogelijk zelfs de inzet van de lange afstands-raketten zou hebben tegengehouden kan worden opgevat als een poging Hezbollah tegen te houden om het conflict verder te laten escaleren waardoor de acties van de IDF mogelijk verder zouden kunnen reiken dan alleen Libanon. Ook Efraim Halevy, voormalig directeur van de Israëlische inlichtingendienst Mossad, geeft aan dat Iran en Syrië bijna dagelijks hebben aangedrongen op een staakt het vuren.¹²⁸ Het is bekend dat Iran wel heeft ingestemd met de aankoop en levering van geavanceerde luchtafweersystemen. Hierbij ging het alleen om defensieve systemen. Bij de onderhandelingen is gesproken over de levering van de Chinese QW-1 (*Vanguard*) mobiele luchtafweerraketten, verder zijn ook systemen als de Russische *Strela 2/2M* (SA-7), de *Strela 3* (SA-14) en de *Igla-IE* (SA-16) ter sprake gekomen. Israël heeft ingestemd met de levering van de Iraanse variant op de QW-1, de *Mitq-1*. Het gezaghebbende *Jane's Defence* gaat er van uit dat Hezbollah de *Strela 2* in haar bezit heeft. Dit wordt onder meer ingegeven door haar bronnen binnen de IAF die hebben verklaard dat “our platforms, most notably the helicopters, have encountered Strela-2 fire throughout the conflict”.¹²⁹

Verder is de steun van Hezbollah binnen Libanon aanmerkelijk minder dan in de periode voorafgaande aan het conflict. Door diverse bronnen wordt bevestigd dat de steun aan Hezbollah binnen de Arabische staten in de periode na de oorlog tegen Israël aanzienlijk is afgenomen. Hierbij dient wel te worden opgemerkt dat de steun binnen de Arabische landen verdeeld was. Iran steunde Hezbollah onvoorwaardelijk, met Syrië en Jemen in haar kielzog terwijl de Arabische Liga zich duidelijk negatiever uitlaat over Hezbollah en de door haar veroorzaakte oorlog. Hierbij wordt de relatie met Iran nadrukkelijk genoemd. “You have Hezbollah, a Shiite minority, controlled by Iran, and the Iranians are embarrassing the hell out of the Arab governments”, aldus Riad Kahwaji, directeur van het Institute for Near east and Gulf Military Analysis in Dubai.¹³⁰ De Egyptische minister van buitenlandse zaken, Ahmed Abul Gheit heeft Hezbollah er van beschuldigd om de oorlog tegen Israël te zijn begonnen om op die manier onder de ontwapening door de Libanese overheid uit te ko-

¹²⁶ <wpherald.com/articles/1057/1/Politics--Policies-Nasrallahs-apology/Takes-blame-for-inciting-Israelis.htm>, bezocht 24 december 2008.

¹²⁷ John Pike, op. cit.

¹²⁸ Christopher True, ‘Ex-Mossad chief says Hezbollah lost war’, in: <english.aljazeera.net/archive/2006/10/2008410141618821194.html>, bezocht op 5 januari 2009.

¹²⁹ Robin Hughes, ‘Iran answers Hizbullah call for SAM systems’, *Jane's Defence Weekly*, 9 augustus 2006, p. 6

¹³⁰ Zie onder andere Hassan M. Fattah, ‘Arab League criticizes Hezbollah for attack’, *International Herald Tribune*, 18 juli 2006 in <www.ihf.com/articles/2006/07/17/news/arabs.php>, bezocht op 2 januari 2009.

men.¹³¹ Gheit verklaarde dat Nasrallah een erg onbesuisde actie heeft ondernomen waarbij sommigen enige trots voelen of zelfs een overwinning uitroepen, maar die het land [Libanon] enorme schade heeft aangedaan. Kort na de aanvang van de oorlog heeft het officiële persbureau van Saoedi-Arabië, SPA, een persbericht verspreid waarin het stelt dat een onderscheid moet worden gemaakt tussen legitiem verzet en ongecalculeerde avonturen door elementen [binnen Libanon] en hen die deze elementen steunen, zonder oog te hebben voor de legitieme autoriteiten. Tevens wordt Hezbollah door het persbureau verantwoordelijk gehouden voor de escalatie en opgedragen de crisis te beëindigen.¹³²

3.5.5. Het dwingen van de Libanese regering om in te grijpen in de ontstane situatie waarbij Hezbollah als staat binnen de staat wordt ontmanteld.

Het aanvallen van infrastructurele voorzieningen in Libanon is een van de manieren geweest waarop Israël heeft geprobeerd de Libanese overheid te wijzen op haar verantwoordelijkheden. Aan het begin van het conflict had de Israëlische regering een beperking opgelegd aan het aanvallen van de Libanese infrastructuur. Later in het conflict, vooral tijdens de laatste uren voor het ingaan van het staakt het vuren op 14 augustus 2006, heeft de IAF nog een aantal benzine stations in zuid Libanon aangevallen en ook een aantal wegen en bruggen in noord Libanon en de Bekavallei. Hierdoor wordt de indruk gewekt dat werd afgeweken van de *effect based* benadering van de doelenselectie en meer werd gereageerd vanuit het motief te straffen en wraak te nemen. De achterliggende gedachte hierbij was volgens analisten het idee dat hierdoor de regeneratie van Hezbollah na de aanvang van het staakt het vuren zou worden vertraagd en wellicht zou worden ondermijnd. Daarnaast werd er gespeculeerd op het staakt het vuren dat zou kunnen worden geschonden door Hezbollah, in welk geval de IDF een voordeel zou hebben bij het feit dat de lokale infrastructuur in Libanon serieus was ontregeld, beschadigd of deels vernietigd. In de nasleep van het conflict zijn er door diverse organisaties onderzoeken gedaan naar de schade die is aangericht en de legitimiteit van de doelen die zijn aangevallen. Arkin vermeldt dat onder andere Amnesty International en Human Rights Watch hebben vastgesteld dat de IDF doelen heeft aangevallen die geen relatie hadden met enige Hezbollah activiteit, waarmee werd gesuggereerd dat Israël vooral uit was op het stelselmatig vernietigen van Libanese civiele infrastructuur.¹³³ Ondanks de druk die hierdoor werd uitgeoefend op de Libanese regering om haar verantwoordelijk te nemen in het conflict heeft de Libanese overheid niet op een overtuigende manier geprobeerd om haar gezag te doen gelden en de rol van Hezbollah in te perken.

3.5.6. Het creëren van omstandigheden die leiden tot de vrijlating van de twee ontvoerde Israëlische militairen

Dit doel is tijdens de weken die het conflict heeft geduurd niet opgelost. Doordat de vrijlating of gevangenenruil lang op zich liet wachten was er bij de IDF weinig hoop meer dat de twee nog in leven zouden zijn. Uiteindelijk zijn de lichamen van de twee ontvoerde militairen als deel van een gevangenenruil aan Israël overgedragen op 16 juli 2008.¹³⁴

¹³¹ Zie onder andere 'Egypt: Hezbollah provoked war' in: <english.aljazeera.net/archive/2006/10/20084109292161291.html>, bezocht op 5 januari 2009.

¹³² Zie 'Saudi sideswipe at Hezbollah' in: <english.aljazeera.net/archive/2006/07/200849161856252250.html>, bezocht op 5 januari 2009.

¹³³ Arkin, op. cit., p. 75-83.

¹³⁴ Zie onder andere <english.aljazeera.net/news/middleeast/2008/07/200871665153469813.html>, en <edition.cnn.com/2008/WORLD/meast/07/15/Israel.swap/index.html>, bezocht op 2 januari 2009.

3.5.7. Zorgen dat bij het nastreven van de voorgaande doelstellingen Syrië niet betrokken raakt.

Syrië heeft duidelijk gemaakt dat de Israëlische troepen weg dienden te blijven de Syrische grens. Daarnaast zou de komst van een internationale vredesmacht in Libanon worden gezien als een bezettingsmacht en zich daarmee een legitiem verzet maken van verzetsbewegingen.¹³⁵ Aangezien het bij dreigementen is gebleven mag voorzichtig worden gesteld dat deze doelstelling is gerealiseerd, echter het toewijzen of bepalen van het aandeel in dit succes aan een krijgsmachtdeel is niet mogelijk.

3.6. De Beoordeling van de Effectiviteit van Airpower.

Om een goed beeld te kunnen schetsen wat recht doet aan de inzet van de IAF, moet naast de realisatie van de operationele doelstellingen worden gekeken naar de manier waarop de IAF is ingezet, de tactische effectiviteit. De IAF heeft in twee verschillende “theaters” geopereerd: ten eerste was de IAF *command authority* verleend voor de operaties noord van de Litani rivier. (*deep theatre of operations*), ten tweede was de IAF opgedragen ondersteunend op te treden ten behoeve van het Northern Command in het gebied ten zuiden van de Litani. Optreden in het zuidelijk deel van Libanon behelsde zowel het zelfstandige optreden als het uitvoeren van *Close Air Support* missies.

De IAF heeft door het bombarderen van de Libanese transport infrastructuur getracht het belangrijkste oorlogsgebied (zuid van de Litani) te isoleren. Tevens waren de acties tegen deze doelen ook gericht op het onder druk zetten van de Libanese regering. Bij deze aanvallen heeft de IAF in de laatste dagen van het conflict ook gebruik gemaakt van clusterwapens.¹³⁶ De IAF heeft zich voor wat betreft het gebruik van clusterwapens ‘beperkt’ tot het gebruik van CBU58, een bom met daarin 650 kleine *bomblets*. Deze *bomblets* zijn op 40 van de sites gevonden die zijn onderzocht door het MACC¹³⁷ van de VN. Het is niet helemaal duidelijk hoeveel er niet zijn geëxplodeerd op het moment van contact met de grond. Vaak wordt hiervoor de term *dud* gebruikt, de zogenaamde *dud-rate* is een ratio die aangeeft hoeveel procent van de afgeworpen submunitie niet explodeert op het moment van impact op de grond en daardoor een gevaar oplevert voor de bevolking. Israël wordt door diverse organisaties beschuldigd dat het met opzet een hoge *dud-rate* heeft veroorzaakt met clusterwapens die zowel zijn afgevuurd door de artillerie als door vliegtuigen zijn afgeworpen. De VN en onder andere Human Rights Watch beweren dat Israël in de laatste 72 uur van het conflict met opzet een groot aantal clusterwapens heeft ingezet rond een aantal dorpen in Zuid-Libanon om daarmee de bewegingsvrijheid van strijders van Hezbollah te beperken

¹³⁵ Zie onder andere Michael Eisenstadt en David Schenker, *Syria's Role in the War in Lebanon*, (Washington 2009), <www.washingtoninstitute.org/templateC05.php?CID=2505>, bezocht 7 januari 2009.

¹³⁶ Een clusterbom is een benaming voor een bom die bestaat uit een omhulsel met daarin een aantal kleine *bomblets*, een naam voor de submunitie. La een clusterbom wordt afgeworpen wordt na enige tijd het omhulsel geopend en vliegen de *bomblets* er uit en verspreiden zich over een gebied. Een clusterwapen is daarom ook niet geschikt voor het uitvoeren van precisiebombardementen maar wel voor het aanvallen van doelen in een groter gebied. Internationaal staat het gebruik van clusterwapens onder grote druk. 28 mei 2008 hebben 111 landen in Dublin een verdrag ondertekend waarin wordt toegezegd op het niet langer gebruiken van de clusterwapens en ook het vernietigen van eventuele voorraden. Deze verklaring is niet ondertekend door onder andere de USA en Israël

¹³⁷ VN organisatie, Mine Action Coordination Centre, vooral gericht op het zoeken, vinden en onschadelijk maken van mijnen in Zuid-Libanon.

maar gelijktijdig de onschuldige burgerbevolking verhinderen hun landbouwgronden en de graasgebieden van hun vee te bewerken en te betreden.¹³⁸ De hiervoor genoemde organisaties speculeren in hun verklaringen voor de hoge *dud-rates* over het leggen van virtuele mijnenvelden door de IDF om lange termijn straf op te leggen aan de Libanese bevolking. Zoals de VN in haar rapport stelt:¹³⁹

The use of cluster bombs suggest a degree of vindictiveness and an effort to punish the population as a whole, including those returning to town.

De IDF claimt dat de clusterwapens alleen zijn ingezet tegen legitieme doelen, waarbij de clusterwapens zijn gericht tegen mogelijke raketlanceerplaatsen en dat de aanvallen pas plaatsvonden nadat de lokale bevolking was gewaarschuwd door middel van het afwerpen van pamfletten met een waarschuwend tekst.

Naast deze werkwijze heeft de IAF zich vooral bediend van precisiewapens als de GPS geleide JDAM en diverse laser geleide en andere electro-optisch geleide wapens. De wapens die zijn gebruikt zij als besproken in de paragraaf over de inzet van de IAF, eerder in dit essay. De effectiviteit die met de precisieaanvallen is bereikt is moeilijk vast te stellen om dat de IDF weinig informatie heeft vrijgegeven over de gemiddelde accuratesse en doeltreffendheid van de aanvallen. Arkin heeft in zijn onderzoek naar de effectiviteit van de IAF alle doelen bezocht die door de IAF zijn aangevallen en hij heeft vastgesteld dat er met een grote mate van nauwkeurigheid is gewerkt. Hij brengt tevens een nuancering aan in de rapportage van onder andere *de* VN en lokale overheden, die claimen dat een bijzonder groot aantal gebouwen door Israëlische aanvallen zou zijn vernietigd. De UN Commission of Inquiry heeft vastgesteld dat de mate van vernietiging nogal verschilde; in sommige gevallen zou het gaan om ramen die zijn gebroken tot transformatorhuizen die slechts lichte schade hebben opgelopen.¹⁴⁰

3.7. Het ondersteunen van de IDF eenheden

Voor het ondersteunen van de Israëlische troepen die in gevechten waren verwickeld in Libanon ha de IAF een liaison team uitgebracht bij het hoofdkwartier van het Northern Command. In het bijzonder de *Close Air Support* missies die door dit team werden gecoördineerd bleken niet effectief te worden uitgevoerd. Het feit dat CAS al geruime tijd niet meer intensief gezamenlijk werd beoefend wordt als een van de belangrijkste redenen voor het falen van deze vorm van samenwerking genoemd.¹⁴¹ Siboni noemt het ‘de degeneratie van het liaison systeem’. Hij stelt zelfs dat “the air support system has for all intents and purposes been terminated”. Tegenover de bevindingen van Siboni moet de visie van Cordesman worden geplaatst die vindt dat de IAF bijzonder effectief is geweest, met name in die missies waarbij het landoptreden werd ondersteund. Door de IDF werd een accuratesse van CAS inzet genoteerd van bijna 10 meter, waarbij werd opgemerkt dat CAS uitermate snel beschikbaar was vanaf het moment dat het werd aangevraagd.¹⁴² Als gevolg van deze bevindingen, die ook door de IDF zijn gedaan, heeft de IAF zich gerealiseerd dat zij ook een

¹³⁸ Zie onder andere HRW report, *Civilians under Assault*, vol 19, no 3(E), (New York, 2006), p. 8 en <www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2006/09/25/AR2006092501500.html>, bezocht 30 januari 2009.

¹³⁹ UN, Report of the Commission of Inquiry, op. cit., p. 32.

¹⁴⁰ Arkin, op. cit., p. 75-83, verwijzend naar: UN, Report of the Commission of Inquiry.

¹⁴¹ Gabriel Siboni, op. cit. p. 65

¹⁴² Zie Cordesman, op. cit. p. 28.

verantwoordelijkheid heeft naar de grondeenheden in de vorm van het leveren van effectieve *Close Air Support*. Dit heeft geleid tot betere afspraken en intensievere training.¹⁴³

3.8. Luchtdreiging

Door aanvallen op de *fixed-* en *rotary wing assets* met *standoff firepower* heeft de Hezbollah ook geprobeerd de IAF direct aan te grijpen. Het is bekend dat Hezbollah in het bezit was van de SA-7 en SA-14, mogelijk een aantal SA-16 en zelfs een klein aantal SA-18.¹⁴⁴ De SA-14 en 16 zijn aanmerkelijk beter dan de SA-7 maar kunnen met redelijk succes worden misleid. De SA-18 is moeilijker te misleiden door een combinatie van een betere navigatie logica en een betere verdediging tegen electro-optische tegenmaatregelen als *flares*.¹⁴⁵ Tevens is bekend dat vertegenwoordigers van Hezbollah regelmatig contact hadden met Iranese experts op het gebied van luchtverdediging en wapenleveranties om er voor te zorgen dat de luchtverdedigingcapaciteit van Hezbollah zou verbeteren.¹⁴⁶ De dreiging van een mogelijke SA-8 in combinatie van de SA-16 en SA-18 heeft de IAF gedwongen met intensief gebruik van actieve tegenmaatregelen te voorkomen dat de Hezbollah door een succes met een van deze middelen een enorme propaganda overwinning zou behalen.

Tegen de *fixed wing* vliegtuigen is deze methode weinig effectief gebleken omdat de vliegtuigen op een te grote hoogte opereerden. Voor de helikopters was de dreiging van de vanaf de schouder gelanceerde raketten prominent aanwezig. De IAF is tijdens de oorlog op 24 juli een AH-64 *Apache* verloren. Volgens de IAF was er een situatie waarbij de helikopters zijn hoofdrotor verloor, mogelijk door eigen artillerie of mortiervuur. Hezbollah claimt op haar beurt dat zij de helikopter hebben neergeschoten. De bevindingen van de onderzoekscommissie die het ongeval heeft onderzocht zijn niet bekendgemaakt. De IAF heeft het verlies van één transporthelikopter op 12 augustus toegeschreven als mogelijk veroorzaakt door een RPG afgevuurd door Hezbollah. De dreiging die door Hezbollah kon worden gerealiseerd is een tekenend voor de professionaliteit van een organisatie als Hezbollah. Hoffman stelt in dat licht vast dat de hybride dreigingen van een goed georganiseerde niet statelijke tegenstander niet onder doen voor de letaliteit van een statelijke tegenstander.¹⁴⁷

¹⁴³ Zie onder andere <www.dodbuzz.com/2009/01/07/looking-at-lessons-from-the-2006-lebanon-war>, bezocht 30 januari 2009.

¹⁴⁴ Robin Hughes, 'Iran Answers Hezbollah Call for SAM Systems', *Jane's Defense Weekly*, August 22, 2006, p. 6.

¹⁴⁵ Zie <www.fas.org/man/dod-101/sys/missile/row/sa-18.htm>, bezocht 5 januari 2009.

¹⁴⁶ Robin Hughes, op. cit., '.

¹⁴⁷ Frank G. Hoffman, *Conflict in the 21st Century: The Rise of Hybrid Wars*, (Arlington, 2007), p. 28.

4. Conclusie

Het is duidelijk dat de IDF niet in staat is geweest om Hezbollah te vernietigen, zij functioneert nog altijd als een sociaal-politieke en militaire organisatie binnen Libanon. Wel is er, onder andere door grote internationale druk, een situatie ontstaan waarin het Libanese leger en de VN troepen in Zuid-Libanon zeker moeten stellen dat Hezbollah de komende jaren niet weer in staat is om een serieuze bedreiging te vormen voor Israël. Dit is een zware opgave voor zowel het Libanese leger als de VN.

Door velen is de rol van IAF sterk bekritiseerd want de IAF leverde niet zelfstandig de klinische overwinning. Toch kan worden gesteld dat de rol van de IAF bepalend is geweest voor het verloop van het conflict. Precisie bombardementen en acties tegen raketlanceerinstallaties binnen een extreem korte tijd, hebben de waarde van de IAF bevestigd. De perceptie dat een luchtmacht een conflict tegen een (irreguliere) tegenstander als enige kan beslechten is veranderd. Maar de noodzakelijkheid van een luchtmacht is bevestigd door de manier waarop de landstrijdkrachten zijn bijgestaan in hun acties en het vermogen tot het uitvoeren van acties verder in het achterland met doelen die een tactische en strategische waarde hebben voor zowel de directe tegenstander in haar vermogen de strijd te voeren als de statelijke speler (Libanon) om haar verantwoordelijkheid te nemen.

De Winograd commissie heeft zich zoals eerder gemeld uitgebreid gebogen over de het verloop van de oorlog en het analyseren van de resultaten en de geleerde lessen. Een van de opmerkingen die de commissie maakt in haar vrijgegeven deel van het uiteindelijke rapport gaat over de IAF. De commissie stelde vast dat:

The air force should be congratulated on very impressive achievements in this war. However, there were those in the IDF high command, joined by some in the political echelon, who entertained a baseless hope that the capabilities of the air force could prove decisive in the war. In fact, the impressive achievements of the air force were necessarily limited, and were eroded by the weaknesses in the overall performance of the IDF. 148

Kortom, *airpower* heeft niet gefaald, het heeft voldaan aan de verwachtingen. Velen echter hadden verwachtingen die niet reëel waren, en zij hebben hun beeld moeten bijstellen.

¹⁴⁸ 'English Summary of the Winograd Commission Report', in www.nytimes.com/2008/01/30/world/middleeast/31winograd-web.html?_r=1&scp=1&sq=Englisg%20summary%20of%20the%20winograd%20erport&st=cse, bezocht op 26 Feb 2009

Literatuur en bronnen

- Arkin, William M.
2007 *Divining Victory Airpower in the 2006 Israel Hezbollah War*. Maxwell AFB: Air University Press.
- Brom, S. & Elran, M. (eds.)
2008 *The Second Lebanon War: Strategic Perspectives*. Tel Aviv: Institute for National Security Studies (Tel Aviv University).
- Byman, D. & Waxman, M.
2002 *The Dynamics of Coercion*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Carron, Ryan T.
2006 *Hezbollah: Operational Art in Fourth Generation Warfare*. US Naval War College.
- Cordesman, A
2006 *Preliminary "Lessons" of the Israeli Hezbollah War*. CCIS.
- Erlach, R.
2006 *Hezbollah's use of Lebanese civilians as human shields: the extensive military infrastructure positioned and hidden in populated areas*. Intelligence and Terrorism Information Centre at the Centre for Special Studies, Ramat Hasharon.
- Evron, Y.
2006 'Deterrence and its Limitations', in: *Strategic Assessment*, Vol. 9, no. 2. Tel Aviv University (Jaffee Center for Strategic Studies).
- Exum, A.
2006 'Hizballah at War, A Military Assessment', in: *Policy Focus*, No. 63. Washington Institute for Near East Policy.
- Gordon, Shmuel T.
1998 *The Vulture and the Snake, Counter Guerilla Air Warfare: The War in Southern Lebanon*. Bar Ilan University (Begin-Sadat Center for Strategic Studies).
- Hanna, E.
2006 'Lessons Learned from the Recent War in Lebanon', in: *Military Review*, Vol. 87, no. 5, p. 82-89.
- Hendel, Y.
2006 'Failed Tactical Intelligence in the Lebanon War', in: *Strategic Assessment*, Vol. 9, no. 2. Tel Aviv University (Jaffee Center for Strategic Studies).
- Hendel, Y. & Shalom, Z.
2007 *Conceptual Flaws on the Road to the Second Lebanon War*. Tel Aviv University (Jaffee Center for Strategic Studies).
- Hoffman, Frank G.
2007 *Conflict in the 21st Century: The Rise of the Hybrid Wars*. Arlington: Potomac Institute for Policy Studies.
- HRW
2007 *Civilians under Assault - Hezbollah's Rocket Attacks on Israel in the 2006 War*, New York: HRW, <www.hrw.org/reports/2007/iopot0807>.
- Hunerwadel, J.P.
2007 'Israel's Failure, Why?', in: *Air and Space Power Journal*, Vol. 21, no. 4 (Winter), p. 22-27.
- Kainikara, S & Parkin R
2007 *Pathways to Victory*. Canberra: Royal Australian Air Force Airpower Development Centre.
- Kober, A.
2008 'The Israel Defence Forces in the Second Lebanon War: Why the Poor Performance?', in: *The Journal of Strategic Studies*, Vol. 31, issue 1, p. 3-40.
- Kreps, S.
2007 'The 2006 Lebanon: War Lessons Learned', in: *Parameters* Vol 38, no. 1 (Spring), p. 72-84.
- Krishnapa, V.
2007 'Who Won the Second Israel-Lebanon War?', in: *Strategic Analysis*, Vol. 31, issue 1, p. 49-71.
- Maoz, Z.

- 2007 'Evaluating Israël's Strategy of Low Intensity Warfare 1949-2006', in: *Security Studies*, Vol. 16, no. 3, p. 319-349.
- Ophir, N.
2006 'Look not to the Skies: the IAF vs Surface to Rocket Launchers', in: *Strategic Assessment*, Vol. 9, no. 3. Tel Aviv University (Jaffee Center for Strategic Studies).
- Rubin, U.
2007 *The Rocket Campaign during the 2006 Lebanon War*. Bar Ilan University (Begin-Sadat Center for Strategic Studies).
- Sharp, Jeremy M.
2006 *Lebanon: The Israël – Hamas – Hezbollah conflict*. CRS Report for Congress
- Shtauber, Z.
2006 'The Crisis in Lebanon, an Interim Assesment', in: *Strategic Assessment*, Vol. 9, no. 2, Tel Aviv University (Jaffee Center for Strategic Studies).
- Shtauber, Zvi (ed.)
2008 '*The Second War in Lebanon*', in: Brom, S. & Elran, M. (eds.), *The Second Lebanon War: Strategic Perspectives*. Tel Aviv: Institute for National Security Studies (Tel Aviv University).
- Telhami, S.
2007 'Lebanese Identity and Israeli Security in the Shadows of the 2006 War', in: *Current History*, Vol. 106, issue 696 (January), p. 21-26.
- Tira, R.
2007 *The Limitations of Standoff Firepower-Based Operations: On Standoff Warfare, Maneuver, and Decision*. Tel Aviv: Tel Aviv University (Institute for National Security Studies).
- United Nations
2006 Security Council Resolution 1701 (2006), UN Doc. S/RES/1701(2006)
2006 Report of the Commission of Inquiry on Lebanon pursuant to Human Rights Council Resolution. UN Doc. S-2/1, A/HRC/3/2.

NETHER
DEFE
ACAD